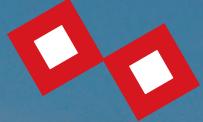

HRVATSKI PLANINAR

ISSN 0354-0650

GODIŠTE 105

ČASOPIS HRVATSKOGA
PLANINARSKOG SAVEZA
izlazi od 1898. godine

4

TRAVANJ
2013

HRVATSKI PLANINAR

ČASOPIS HRVATSKOGA PLANINARSKOG SAVEZA

»Hrvatski planinar« časopis je Hrvatskoga planinarskog saveza. Prvi je broj izšao 1. lipnja 1898. Od 1910. do 1913. tiskao se kao podlistak naziva »Planinarski list« u časopisu »Vijenac«. Od 1915. do 1921. i od 1945. do 1948. časopis nije izlazio, a od 1949. do 1991. godine izlazio je pod imenom »Naše planine«. Časopis izlazi u jedanaest brojeva godišnje (za srpanj i kolovoz kao dvobroj).

Nakladnik

Hrvatski planinarski savez
Kozarčeva 22
10000 Zagreb
OIB 77156514497

Preplata i informacije

Ured Hrvatskoga planinarskog saveza
tel. 01/48-23-624
tel./fax 01/48-24-142
e-mail: hps@hps.hr
<http://www.hps.hr>

Uredništvo

E-mail adresa za zaprimanje članaka:
hrvatski.planinar@hps.hr

Grafička priprema

Urednik d.o.o., Zagreb

Tisk

Ekološki glasnik d.o.o.
Donja Lomnica

ISSN 0354-0650

Pretraživač i digitalni arhiv

Stari brojevi »Hrvatskog planinara« u PDF formatu te tražilica s bibliografijom časopisa dostupni su na internetskoj stranici časopisa te na DVD-u u izdanju HPS-a.

<http://www.hps.hr>

Suradnja u časopisu

Prilozi se mogu slati posredstvom e-maila ili poštom. Prednost imaju prilozi sa zanimljivim temama koji su popraćeni boljim izborom ilustracija. Slike se mogu slati poštom ili u digitalnom formatu (e-mailom, na CD-u ili DVD-u, ali ne unutar Word dokumenata). Uredništvo zadržava pravo kraćenja i uređničke obrade tekstova. Stavovi i mišljenja suradnika iznesena u časopisu nisu nužno stajališta Hrvatskog planinarskog saveza i Uredničkog odbora.

Glavni i odgovorni urednik

Alan Čaplar
Palmotićeva 27
10000 Zagreb
e-mail: caplar@hps.hr
tel.: 091/51-41-740

Urednički odbor

Damir Bajs
Darko Berljak
Vlado Božić
Goran Gabrić
prof. dr. Darko Grundler
Faruk Islamović
Branko Meštrić
Krunoslav Milas
prof. dr. Željko Poljak
Vanja Radovanović
Robert Smolec

Lektura i korektura

Željko Poljak
Robert Smolec
Radovan Milčić
Goran Gabrić

Preplata

Godišnja preplata za Hrvatsku

iznosi **150 kuna**. Preplata se uplaćuje na žiro-račun Hrvatskoga planinarskog saveza HR4123600001101495742, pri čemu na uplatnici ili obrascu za plaćanje putem interneta, u rubrici »Poziv na broj«, mora biti upisan Vaš preplatnički broj.

Godišnja preplata za inozemstvo iznosi 35 eura, a uplaćuje se na račun SWIFT: ZABA-HR2X 25731-3253236, uz poziv na preplatnički broj.

Cijena pojedinačnog primjerkra je 15 kuna (+ poština).

Vaš preplatnički broj otisnut je uz Vašu adresu, koja je nalijepljena na omotnicu za slanje časopisa. Nakon uplate i evidentiranja u HPS-u, na naljepnici možete vidjeti naznaku o obavljenoj uplati.

Kako se preplatiti

Zainteresirani za preplatu na časopis trebaju se telefonom, e-mailom ili pismom javiti u Ured Hrvatskoga planinarskog saveza (hps@hps.hr, 01/48-23-624, 01/48-24-142). Preplata se odnosi na kalendarsku godinu, pa novi preplatnik nakon uplate dobiva sve brojeve tiskane u tekućoj godini. Preplata se automatski produžuje na sljedeću godinu, do oponiza. S prvim se brojem u novoj godini preplatnicima fizičkim osobama šalje se uplatnica za preplatu, a preplatnicima pravnim osobama računi.

160 Castor**165** Weisshorn**169** Stol**177** Planinarske markacije

Sadržaj

Članci

- 160** **Stiči na Castor i sići**
Tijana Kokić
- 165** **Weisshorn, vrh koji ćemo dugo pamtitи**
Slavko Patačko
- 169** **Stol – kralj svih slovenskih vidika**
Vanja Radovanović
- 174** **Mladoženja**
Tomislav Friščić
- 177** **Planinarska markacije – najsigurniji put do cilja**
Nada Banović
- 182** **Glavni odbor HPS-a**
- 188** **In memoriam: Edvard Retelj**
- 189** **O strahu**
Eduard Retelj

Info

- 190** Bat na Kijevoškom Kozjaku (1206 m)
- 192** Četiri rijeke karlovačke
- 192** Planinarska kuća »Orlove stine« (1065 m) na Svilaji
- 193** Zavrzlame sa Sv. Jerom u Žumberku
- 193** www.hpd-vihor.hr
- 193** Vremeplov

Rubrike

- 194** **Obljetnice:** HPD »Sisak« – trideset nam je godina tek, Vrijeme je da se predstavimo: mi smo PD »Sveti Jure« iz Solina
- 197** **Planinarski vodiči:** Uspješno održan zimski tečaj za vodiče na Platku
- 198** **Nova izdanja:** 60 godina Hrvatskog planinarskog društva »Jelengrad«, Glasnik Kamenara broj 19, Novi broj

Tema broja

Planinarenje u Peninskim Alpama (Italija / Švicarska)

Naslovnica

Matterhorn (silazak s Castora), foto: Tomislav Marković

Helopa (broj 9)

- 199** **Pisma čitatelja:** O planinarstvu u Karlovcu
- 201** **Planinarske kuće:** Uređeno potkrovље »Kamenitovca«
- 201** **Planinarski putovi:** Stazama velebitskih heroja
- 202** **Vijesti:** 14. Zimski uspon na Bjelolasicu, Skupština HPD-a »Sokolovac«, PS Herceg-Bosne obilježio 120. obljetnicu organiziranog planinarstva u BiH, Skupština »Radušek« u Uskoplju, Prva čazmanska planinarska metlarska zabava
- 205** **Kalendar akcija**

Stići na Castor i sići

Tijana Kokić, Zagreb

TOMISLAV MARKOVIĆ

P

riječi magičnu granicu od 4000 metara izgledalo je meni, a vjerojatno i polovici sudionika ovog pohoda, prilično nemoguće. Naime, tako se to činilo iz moje planinarske perspektive 2006. kada sam postala plivašica, nadajući se kako će

valjda, kao članica planinarskog društva »Pliva«, dospjeti do Velebita i vrhova Gorskoga kotara. Alpe, a pogotovo vrhunci viši od 2000 i 3000 metara izgledali su mi nedostizno, no planinarski se staž povećavao, a s njime su rasli i apetiti. Bit će, valjda, da se – pošto se jednom popneš na Sljeme – poželiš popeti na barem nekoliko stotina metara viši vrh, a kad prijeđeš 2000 metara, želje razmjerno rastu.

Kad je oglašena ljetna tura na Castor nisam ni razmišljala o tome mogu li ja to, već samo kako će nagovoriti ostatak obitelji i platiti putovanje. Čini se da sam bila dovoljno uvjerljiva jer je samo naš Janko, koji još nije imao niti punih 13 godina, umjesto Castora želio Silbu.

Kako su ljetne ture koje organizira moje planinarsko društvo uvijek zanimljive i primamljive, ali i razmjerno skupe, barem iz današnje financijske perspektive prosječnog planinara i hrvatskog državljanina, uspjelo nas se skupiti dvadeset i troje.

TOMISLAV MARKOVIĆ

Planinarski dom Quintino Sella

S velikim zadovoljstvom napominjem da na vrh Castora nisu stige samo dvije naše članice, i to iz opravdanih razloga – visinska bolest bila je za njih nesavladiva prepreka.

Cjelodnevno putovanje do talijansko-švicarske granice, gdje se nalazi naš ciljni vrh, proveli smo zavaljeni u sjedala Darko-toursovog autobusa. Iz Zagreba smo krenuli 21. srpnja u 5 ujutro i vozili se ukupno oko 12 sati autocestom preko Ljubljane, Postojne, Venecije i sjeverne Italije do Milana. Kod grada Ivreje skrenuli smo prema planinama i nakon otprilike pola sata vožnje autocestom izašli na zavojitu planinsku cestu koja nas je dovela do našega prvog odredišta.

Gressoney je malo planinsko mjesto na visini od 1500 m, uredno i puno cvijeća, smješteno između vrhunaca, s bučnom rjećicom koja se valja u dolinu. Sve smo to zapazili u predvečernjoj šetnji pošto smo u kampu podigli šatore, provjerili opremu i prebacili dio hrane iz ruksaka u želudac.

Vraćajući se u kamp, ugledali smo na južnom obzoru gomilu oblaka i vatromet munja, no na našu sreću, oblaci su do jutra otputovali u nepoznatom smjeru, a jutro nas je okupalo suncem i otvorilo prekrasan vidik na naš cilj. Vrh Castora bio je pod snijegom i prilično dalek.

Kako bismo barem malo skratili tu udaljenost, naši vodiči, kojima se zahvaljujem na mudrom

TOMISLAV MARKOVIĆ

Uski greben

Pogled na alpske velikane

TOMISLAV MARKOVIĆ

odabiru, dogovorili su da nas autobusom odvezu u mjesto Staffal na 1800 metara te da nas odatle otpreme prvo gondolom, a nakon toga i četverosjedom na visinu od 2600 metara. S te visine preostaje još tisuću metara visinske razlike do planinarskog doma Quintino Sella (3585 m). Tu smo dionicu svladali za 3 do 3,5 sata hoda, kako tko, verući se kroz kamene gromade, pa preko grebena i zanimljivog mostića, a pritom nas je malo grijalo sunce, a malo obavijao oblak.

Kad smo u domu odložili cepine, štapove i ostalu opremu, zauzeli smo ležajeve u skupnoj spavaonici, ali samo toliko da odložimo stvari, a onda je slijedila zaslужena okrjepa.

Taman kad smo se lijepo ugrijali, jedan od naših vodiča – Tomica, zadužen za planinarski dio izleta, i njegov pomagač Milan, nemilosrdno su nas potjerali van, na snijeg koji je počeo padati, kako bismo uvježbali hod u navezu te upotrebu dereza i cepina. Oni koji su već imali iskustva s opremom i visinom bili su poštedeni toga napora.

Planinarski dom prilično je velik, uredan i dobro opremljen, a može na spavanje primiti oko 150 planinara, i to u sobama na prvom katu i na prostranom skupnom ležištu opremljenom udobnim krevetima na kat. Jedini su nedostatak toga

prostora prozori koji se ne mogu otvoriti, a grijanje radi i pretjerano dobro. No, tome smo uspješno doskočili otvorenim vratima prema hodniku, gdje se nalaze prozori koji se mogu otvoriti. Pokrivača ima dovoljno, može se kupiti i posteljina za jednokratnu upotrebu, ali većina nas ponijela je vreće za spavanje. Dovoljne su bile i one ljetne.

Blagovaonica je prilično velika, ali ne toliko da bi istovremeno stali svi planinari koji i noće u domu pa se obroci jedu na smjenu. Hrana se cijenom, kvalitetom i kvantitetom uklapa u prosjek ostalih domova na tim visinama (dakle, skupo, doručak dovoljan, večera uglavnom nedovoljna).

Sutradan ujutro ponovno nas je obasjalo sunce kada smo u 7 sati krenuli od doma prema vrhu Castora. Svi koji pohode ovakve vrhunce vjerojatno će se začuditi kako smo kasno krenuli, ali mi smo trebali samo stići na vrh i vratiti se u dom, a po procjeni naših vodiča za to nam je trebalo oko 6 sati. I bili su u pravu.

Koliko god izgledao jednostavan, hod u navezu to baš i nije jer petero-šestero ljudi mora prilično dobro uskladiti svoj hod i odmore. Zahvaljujući našim iskusnim vodičima naveza i uspon i silazak prošli su u najboljem redu, iako je na putu bilo mjesta na koje je i vodič prvog naveza reagi-

rao, reći će – s negodovanjem (vjerujte, čula sam dobro jer sam bila odmah iza njega).

Dereze na nogama, cepin u rukama, puna »ratna« spremna, zimski uvjeti i noga pred nogu zbog visine, ali i naveza, otprilike tri sata hoda i stajali smo na vrhu 4228 metara visokog Castora. Snježne padine oko nas, greben širine dva stopala, Italija s jedne i Švicarska s druge strane, planinara kao šetača na špici, vidici na Matterhorn, Weiss-horn, Breithorn i ostale »hornove«, blistavo sunce, muffin umjesto rođendanske torte mojem Stjepku koji je na svoj 17. rođendan stajao s nama na vrhu – sve to će pamtiti do kraja života, bez obzira na neki budući uspon, na možda još viši vrh. Ipak, vjerojatno ste gledajući slike uz ovaj tekst primijetili da nema »vatrogasne« slike s vrha. Naime, vrh je tako malen da nismo svi mogli stajati na njemu istovremeno.

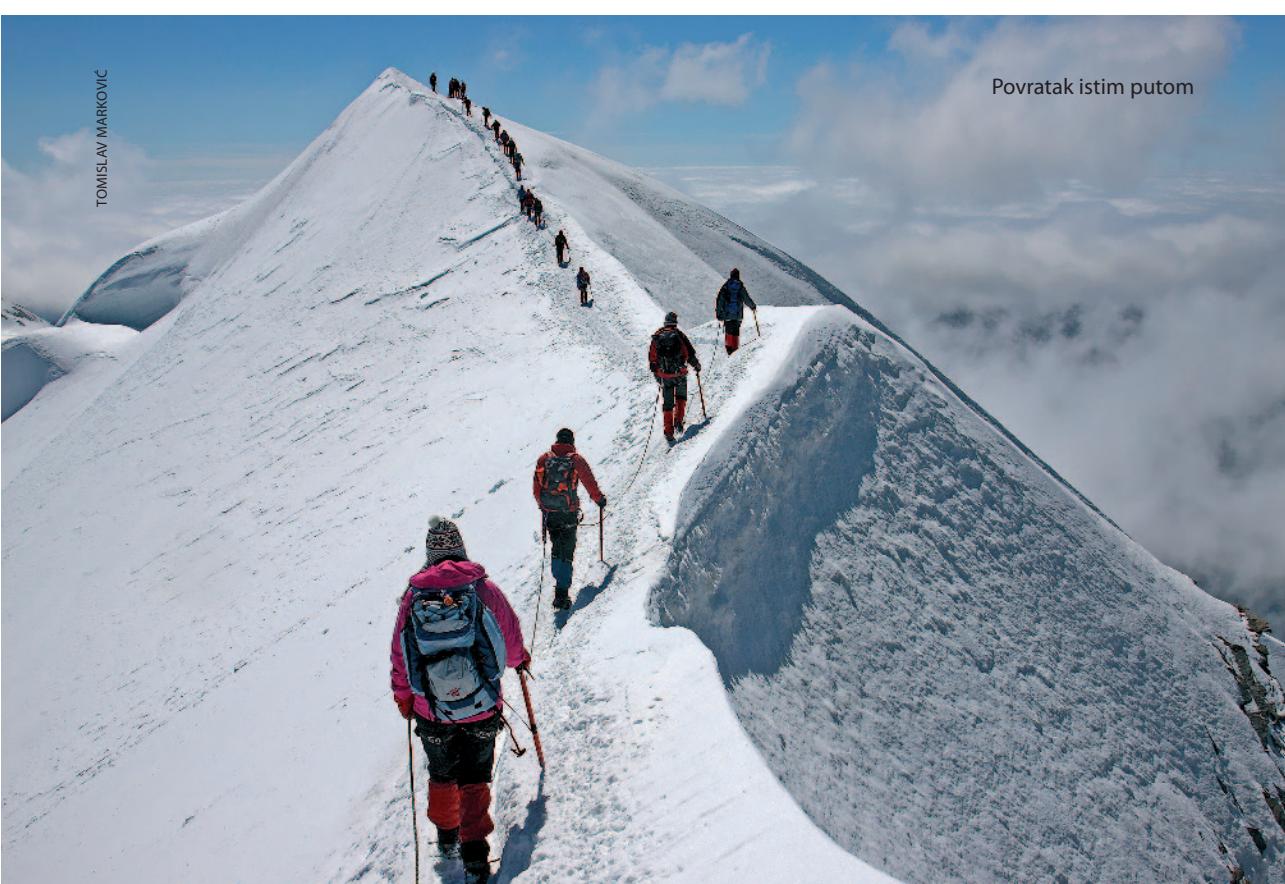
Iako nizbrdo obično ide brže, ovdje baš i ne ide. Opet noga pred nogu. Na posljednjoj trećini puta obavio nas je oblak pa smo u dom uletjeli

taman malo prije snježne mećave. A onda, uz red piva, red grickalica, red piva, red slatkisa, red piva, red ozbiljne hrane... (naravno da ima i onih koji piju čaj ili sok, nisu baš svi »na ti« s pivom) prepričavali su se dojmovi i doživljaji, redale su se zahvale za dobro vođenje, uspješan uspon i sretan povratak, šale na tuđi, ali i vlastiti račun. Vrijeme do večere proveli smo izvaljeni na svojim ležajevima, uz poneko hrkanje i obilje šala kojima su nam naši »vic-maheri« kratili vrijeme.

Blagovaonice planinarskih domova uvijek su ugodna mjesta, što zbog mirisa hrane koji se njima širi, što zbog zaraznog smijeha koji njima odjekuje, a u ovoj našoj, uz poznata i nepoznata lica, uz večeru i smijeh, stigla je noć. Posjet WC-u i »kupaonici« radije bih izostavila jer je temperatura vode za pranje takva da od nje i zdravi zubi utrnu, a o WC-u, barem onom ženskom, ne treba trošiti riječi. Onda na spavanac, a spavala sam pravim, tako tvrdim snom da nisam čula uobičajene hrkače naše ekipe.

TOMISLAV MARKOVIĆ

Povratak istim putom

Zajednička fotografija poslije povratka s vrha

Jutro. Ponovno sunce, miris kave i doručka, pozdrav našim ljubaznim domarima, »vatrogasnica«, jedna, dviye tri..., oprema na leđa i slijedi spust u dolinu. Ovaj put ne silazimo na 2600 već se spuštamo u susjednu dolinu, na 1700 metara.

Prvi je dio puta već prehodani greben s mostićem, i taj me se dojmio, a onda, na otrprilike 3000 metara, skrećemo desno nizbrdicom na kojoj se put jedva vidi, sve je jedan veliki sipar od velikoga kamenja i povremenih snježanika. Sa snježanicima je lako, barem onima koji imaju štapove,

malo skijaške tehnike i spust je ne samo brži nego i zabavniji.

I tako, malo-pomalo, preko kamenih gromada, zelenih livada, uz brze potoke mlijeko bijele boje, preko morene ledenjaka i uz tirkizno jezero koje je mamilo na kupanje (voda uopće nije bila hladna i da sam bila opremljena za plažu...) stižemo u dolinu. Spust je potrajan 6 do 7 sati jer smo padali, »iskakala« su nam koljena, susretali smo svisce, našli smo pivo na usputnom odmorишtu, divili se krajoliku, fotografirali, fotografirali, fotografirali... i mahnuli posljednji put Castoru i Breithornu.

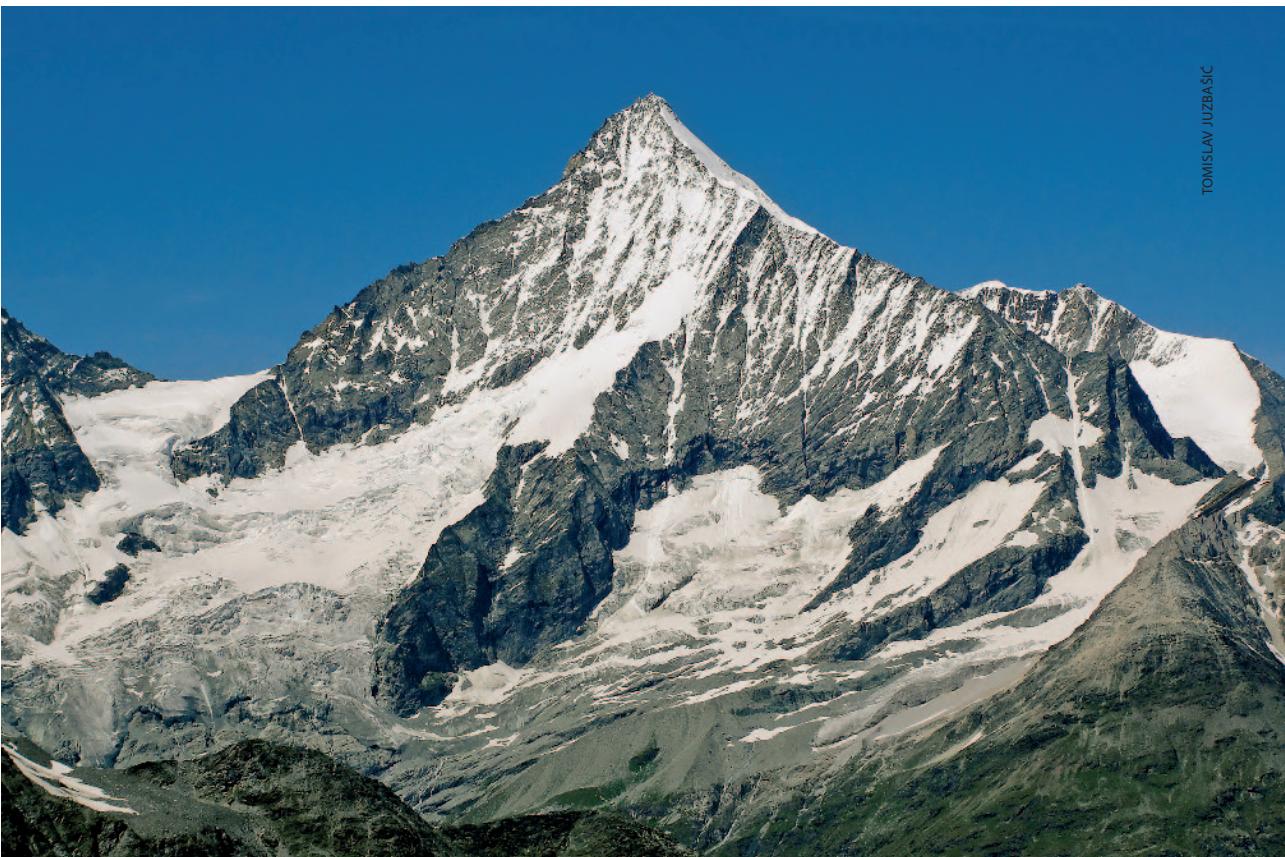
U mjestu Ayas de Champoluc (zvući kao da smo se spustili u Francusku, no to je ipak u Italiji) dočekali su nas autobus i naša dva simpatična vozača. Slijedilo je pranje i presvlačenje, malo okrjepe prije duge noćne vožnje i povratak. Zagreb nas je dočekao s pravom ljetnom temperaturom, iako smo stigli 25. srpnja u ranojutarnjim satima, pa smo se poželjeli vratiti na Castor. No, obaveze zovu, neki su već to prijepodne radili, a oni sretniji, kao ja, nastavili su s godišnjim odmorom. Na žalost, sve što je lijepo brzo prode, a ovaj je izlet bio lijep ne samo zbog prekrasnih krajolika kojima smo prolazili, nego i zbog ugodača koji je među nama vladao, zbog nezaboravnog druženja na kojem zahvaljujem svim suputnicima, a posebno vrijednim organizatorima i vodičima.

Zanimljiva stijena u dolini Ayas

Weisshorn, vrh koji ćemo dugo pamtiti

Slavko Patačko, Zagreb

TOMislav JUZBASIC

Velika je Gospa. Bilo je točno podne kad smo se okupili na starome mjestu. Vruće je i sporno. Pa neka je, tako i treba biti, sredina je ljeta.

Pored auta što smo ga izabrali za put učas se stvorio poveći kup opreme koju je trebalo natrpati u njega. Pomalo smo zbumjeno gledali u tu gomilu, a potom se dali na posao. Nakon stanovitog vremena svaki je komad opreme našao svoje mjesto u autu i konačno smo mogli krenuti. Četvero nas je: Željko, njegov nećak Ivo, Nikola i ja.

Nakon iscrpljujuće vožnje od devet sati stižemo do kampa u Randi. To je slikovito švicarsko mjesto, nedaleko od svima poznatog Zermatta. Postavljamo šatore i kao sumanuti navalujemo na hranu.

Trpeza nudi naše tradicionalne domaće proizvode: češnjovke, špek i luk. Našla se tu i buteljica crnog vina koju je Željko izvadio iz tajnog pretinca svoga ruksaka.

Ležerno smo se probudili oko pola sedam. Današnja tura je lagana, samo uspon do doma, pa smo si priuštili malo izležavanja. Poslije čaja spremamo se i razlazimo: Ivo i Željko idu na Matterhorn, a Nikola i ja na Weisshorn. »Držte se! Ako Bog da, vidimo se za tri dana na istome mjestu!« Razmijenili smo pozdrave i krenuli svatko na svoju stranu, kako smo i planirali.

Što se vremena tiče, stvari su se razvijale ovako: jutro je započelo niskim oblacima iz kojih je stalno prijetila kiša. Nedugo je zatim i počela. No, mi smo

I za sam kraj, pod vrhom vas čeka omalen skok u stijeni, koji je skroz »zeznut«.

Zbog karakteristične stijene nikako nismo uspijevali naći mjesto za kakvo osiguravalište, koje bi ovdje bilo više nego korisno. A taj komadić stijene – em je strm, em je sklizak, em je pod njim strma i dugačka zasniježena padina

čvrsto vjerovali sinoptičarima koji su najavljujivali lijepo vrijeme od četvrtka. Dodatno nas je ohrabrla službenica u kampu, koja je, na našu neizmjernu radost, imala samo lijepo riječi o vremenu u nadolazećem razdoblju. U obližnjem restoranu pričekali smo da kiša prestane, a potom krenuli.

Na visini od oko 1600 metara ušli smo u oblake. Vidici – nula! Ali ipak, sve je upućivalo na to da će se vrijeme poboljšati.

Na svim križanjima postavljeni su uzorni smjerkazi. Nema što, u ovoj zemlji sve funkcioniра da je milina.

I dalje oblaci... a onda se otvorilo! Šokirani onim što su nam oči uhvatile, samo smo šutjeli i zabezeknuto gledali u tu nestvarnu ljepotu.

U ranim poslijepodnevnim satima stižemo do planinarskog doma Weisshornhütte (2932 m). Na uokvirenoj panoramskoj fotografiji koja se nalazi tik pored doma pobrojani su svi vrhovi viši od četiri tisuće metara koji se odande vide. Točno ih je devetnaest i sve smo ih uspjeli prepoznati. Fenomenalno, fantastično, prelijepo! Ljudi moji, taj ugodaj ne mogu riječima opisati. Ostaje mi tek nada da ćete uz pomoć imaginacije uspjeti zamisliti sliku koju su naše oči, zahvaljujući Božjoj milosti, imale priliku gledati.

Naš je vrh dugo bio u oblacima, a onda se konačno i on ukazao. Weisshorn (4505 m) i njegov čuveni greben s tornjevima i Fruštukplacom na 3914 m.

Rano odlazimo na počinak. Weisshornhütte ima 35 postelja u tri spavanaice, a mjesto za noćenje treba rezervirati nekoliko mjeseci unaprijed.

Petak je. Buđenje je u 2 i 30. Slijedi spremanje u savršenom redu i tišini. U dnevnom boravku već je postavljen stol s doručkom za vodiče i njihove klijente. Poslije jela izlazi se iz kuće i navlači penjačka oprema. Sve to traje samo pola sata. Polazak je točno u 3:00. Od doma prema vrhu kreće tridesetak penjača. Mi se držimo zlatne sredine, što se pokazalo korisnim jer uza sve ono što smo pročitali o Weisshornu, a toga je bilo čitavo brdo, sami bismo vrlo teško našli pravi put do Fruštukplaca.

Kad se s istoka nebo počelo rumenjeti, bili smo na sat vremena od toga mjesta, gdje se, tobože, nešto jede. Da ne remetimo tradiciju, počastili smo se s nekoliko zalogaja čokolade i toplim čajem.

Kako smo se uspinjali, vidici su bivali sve širi. Posve blizu nama nalazi se najljepši vrh na svijetu, Matterhorn. Bože, kakva je to planina! Desno je Zinalrothorn, a iznad njegova grebena proviruje Dent Blanche. Preko pak, s one strane doline, čitava je niska četiritisućnjaka, kojima dominira Dufourspitze u masivu Monte Rose. Kakvo jutro! Kakva planina! Kakvi vidici!

Od Fruštukplaca prema Weisshornu pruža se dugačak, kao nož oštar greben, s dubokim provalljama i zdesna i slijeva. Na grebenu je nekoliko tornjeva visine desetak metara, težine III – IV. Svi se svladavaju penjački, osim jednoga, i svi su osigurani spitovima. Osim izvrsne kondicije, potrebno je znati penjati smjerove tih težina, ako ne i teže, inače ćete imati gadnih nevolja. Jer, da bude posve jasno: to nije planinarska tura, već pravi alpinizam. Pa tko voli – nek izvoli!

Ovisno o tome kako ste pripremljeni, penjanje grebena traje oko dva sata. Slijedi još oko sat i pol snježne padine nagiba 45 do 50 stupnjeva, što pred sam završetak ture dođe kao točka na »i«.

SLAVKO PATAČKO

Fruštukplac

I za sam kraj, pod vrhom vas čeka omalen skok u stijeni, koji je skroz »zeznut«. Zbog karakteristične stijene nikako nismo uspijevali naći mjesto za kakvo osiguravalište, koje bi ovdje bilo više nego korisno. A taj komadić stijene – em je strm, em je sklizak, em je pod njim strma i dugačka zasniježena padina. Ma, za poludjeti! Problem smo još nekako i riješili na usponu, no prilikom spuštanja ovdje smo se prilično napatili.

A onda, naposljetku, nakon sedam sati i deset minuta otkako smo krenuli iz planinarskog doma, noge su nam dotakle vršnu stijenu Weisshorna (4505 m). Sretan? Ma presretan, dragi moji!

Weisshorn nije mačji kašalj. Zasigurno je teži od Matterhorna. To nije samo moje mišljenje. Stisak ruke, poneka »fotka« i – dolje.

Vrh je šiljak od dva-tri kvadratna metra na kojem je postavljen željezni križ i nema baš nekakve mogućnosti da negdje sjednete i malo se odmorite, pa smo to učinili na sedlu, otprilike na sredini snježne padine. Dobro smo učinili jer nas je čekalo naporno spuštanje do doma. Tornjeve smo riješili absajlom, što je mnogo pametnije nego mučiti se s otopenjavanjem.

I kad smo cijeli greben i gornji ledenjak prešli bez većih poteškoća, na pedesetmetarskoj stijeni težine II, kojom se treba spustiti na donji ledenjak, našli smo se u velikoj neprilici. Smjerom kojim smo se sa stijene trebali spustiti do ledenjaka obrušavao se slap širok petnaestak metara, nastao uslijed silnog zagrijavanja ledenjaka. Nevjerojatno! Jedini smjer kojim se može sići na donji ledenjak potopljen je! Gore na stijeni postavljeno je osiguravalište prethodnih penjača, ali naše uže nije bilo dostatno ni za pola smjera. U takvoj se neprilici nikad nisam našao! Pet metara niže bilo je postavljeno još jedno osiguravalište, ali baš je preko njega tekao najjači slap. Potpun užas! I baš dok smo se pripremali na očajničko, u tim trenutcima jedino moguće rješenje: da se osiguramo na taj potopljeni štand i odatle spustimo, naišlo je četvero Talijana s dva užeta od po 40 metara. Reklo bi se – spas u zadnji čas!

Moram priznati da čemo se Weisshorna dugo sjećati. Nije nam dao predahnuti sve dok se nismo dočepali doma, a izvukao je iz nas posljednje atome snage. A uzeo nam je i štapove. Ostavili smo ih

Weisshornhütte (2932 m)

negdje na grebenu prilikom uspona, a kad smo se spuštali nismo ih više našli.

Zahvaljujući »švicarcu«, koji je posljednjih godina »odletio u nebo«, za nas je na domu sve bilo skupo. No, unatoč tome priuštili smo si malo pivo za četiri franka. Pa ne ide se svaki dan na Weisshorn! Informacije radi, pomnožite si četiri sa šest i pol pa ćete vidjeli koliko smo kuna potrošili za jedno malo pivo na Weisshornhütte. Inače, čaj je dva franka, a spavanje 28 franaka, ali samo sa slovenskom članskom iskaznicom. Hrvatsku planinarsku iskaznicu ne priznaju pa je Nikola platio punu cijenu noćenja – 40 franaka.

Ono što nije uspjelo Weisshornu, učinilo je pivo i mi smo se našli u prekrasnom stanju, rekao bih, gotovo kao u nirvani. Stoga smo odlučili ostati još jednu noć. Bila bi prava ludost sve to pokvariti i tako se izmrcvareni spuštati isti dan u kamp. Imali smo rezervaciju za još jednu noć, pa što košta da košta.

Na malenom parkiralištu ispred kampa sjedimo među svojim razbacanim stvarima i baš nas briga za sve. Između dva brijege, tamo daleko, nebu pod oblacima, proviruje zašiljena špica Zinalrothorna. Znamo da je pored njega s desne strane i Weisshorn. Jučer smo bili gore. Nikola i ja. Da ne povjeruješ!

Spuštanje, prije grebena

Stol – kralj svih slovenskih vidika

Vanja Radovanović, Zagreb

Možda ste već čuli ono poznato pitanje koje se prenosi među ljubiteljima slovenskih Alpa: zašto Triglav nije najljepši slovenski vidikovac? Odgovor je vrlo jednostavan: zato što se s njega ne vidi on sam, gospodar Julijskih Alpa.

Poanta je toga odgovora jasna – nisu uvijek najviši vrhovi najljepši vidikovci, već oni drugi, s kojih se ti najviši vrhovi vide. Dodao bih da postoji i nešto još bolje: vrhovi koji su najviši i s kojih se dobro vide oni još viši. Ne zvuči li to možda malo paradoksalno? Da, naravno. Ali je i istinito!

Karavanke su gorje kakvom nema premca u Sloveniji – za razliku od Julijskih Alpa, Kamniških Alpa i Pohorja, koja su zatvorena sama u sebe

kao nekakve galaksije, Karavanke se provlače između njih s kraja na kraj Slovenije, od talijanske granice pa sve do Hrvatske. Znam, znam, reći ćete, Boč, Domačka gora i Macelj nisu ni sjena svoje zapadne braće... ali, ipak je to djelić toga gorja, svojevrstan rep komete.

No, usredotočimo se ipak na »glavu komete«, njezinu jezgru i središte – najviši vrh, Stol (2236 m). S njega, najvišeg vrha Karavanki, vide se svi drugi najviši vrhovi Slovenije – Triglav vam je, i njegova ekipa Julijaca, preko puta, s druge strane nevjerojatno duboke doline Save, nasuprot plavog oka – Bledskog jezera. Grintavec i Kočna gledaju vas s druge strane, zajedno s drugim visokim vrhovima Kamniških Alpa. Nemojte zaboraviti ni preostale vrhove Karavanki – dobro se vide

Pogled na istočnu stranu,
prema Kamniškim Alpama

VANJA RADOVANOVIĆ

ISHODIŠTA ZA USPON NA STOL

Valvasorjev dom pod Stolom (1181 m)

(<http://www.pdradovljica.si/?tip=drustvo&pod=koce&id=66>)

- **Prilaz:** iz Mosta pri Žirovnici po mjesnoj asfaltiranoj cesti u dolinu Završnice, dalje po neASFALTIRANOJ cesti (uglavnom dobroj, uz poneku veću neravninu i neravni šljunak na posljednjem dijelu) 8 km do doma, pješice prečicama iz Mosta 1 h i 30 min ili iz Javornika 2 h 30 min.
- **Uspon:** preko Žirovniške planine, bez tehničkih poteškoća, uz lijepo vidike u drugom dijelu staze (3 h) ili preko Žirovniške i Zabreške planine, bez tehničkih teškoća; drugi dio staze je vrlo razgledan (3 h 30 min).

Dom Pristava na Javorniškem Rovtu (975 m)

(<http://www.pzs.si/koce.php?pid=64>)

- **Prilaz:** iz Javornika mjesnom asfaltiranom cestom do doma (6 km), pješice planinarskom stazom iz Javornika (1 h 15 min) ili iz Jesenica (2 h).
- **Uspon:** kroz Medvjedi dol, preko sedla Seča i ispod grebena Belčice, bez tehničkih poteškoća (4 h).

Dom pri izviru Završnice (1425 m)

(<http://www.planinsko-drustvo-zirovница.si/dom/>)

- **Prilaz:** iz Mosta pri Žirovnici makadamskom cestom kroz dolinu Završnice do Tinčkove koče (zatvorena), 6 km. Od kuće još 1 h uspona lošim kolskim putom, neprovoznim za motorna vozila.
- **Uspon:** preko pobočja Vrtače i kroz dolinu V Kožnah (djelomice zahtjevno) (4 h).

Planinski dom na Zelenici (1536 m)

(<http://www.zelenica.info/dom-na-zelenici.html>)

- **Prilaz:** autom do Ljubelja i odanle još 1 h 30 min planinarskom stazom ili preko doma pri izvoru Završnice (od izvora 30 min).
- **Uspon:** preko pobočja Vrtače i kroz dolinu V Kožnah (djelomice zahtjevno) 3 h 30 min.

Klagenfurterhütte (Celoška koča) (1664 m)

(<http://www.klagenfurterhuette.at/>)

- **Prilaz:** autom iz mjesta Feistritz im Rosenthal do parkirališta ispod doma, odanle još 45 do 60 min hoda.
- **Uspon:** uobičajenim nezahtjevnim prilazom 2 h 30 min ili osiguranim penjačkim smjerom težine B/C 3 h.

VANJA RADOVANOVIC

Na planinarskoj stazi

Begunjščica, Vrtača i Košuta, kao i Golica i Kepa s druge, zapadne strane. Sve to upotpunjuje niz austrijskih vrhova. U daljinu nas gleda Grossglockner sa svojim društvom tritisućnjaka.

Osim njegove visine i prekrasnih vidika na sve strane, Stol odlikuje još poneka zanimljivost. Sam vršni dio stjenovita je glavica s vrlo strmom sjevernom stranom i položenjom južnom. Malo je manje tipično to da glavni vrh Stola prati i njegov »mlađi brat«, Mali Stol, koji je tek malo niži. Između ta dva vrha nalazi se plitka udolina obrasla prekrasnom mekom travom, koja je prava rijetkost na tim visinama. Nema ljepšeg doživljaja od odmora bosih nogu na mekoj travi nakon naporna uspona!

Druga je zanimljivost ime vrha. Riječ »stol« na slovenskom jeziku znači »stolac«, a to je značenje sačuvano i u njemačkom nazivu vrha »Hochstuhl« (»Visoki stolac«).

Vjerujem da je već mnogo čitatelja bilo na vrhu Stola, najvjerojatnije klasičnim putom – gore preko Žirovniške planine, a dolje preko Zabreške. Dobra je to kombinacija jer Žirovniškom stazom ne tako zanemarivih 1300 metara visinske razlike od Valvasorjeva doma brzo mine uz prekrasne vidike, a Zabreška pot zadovoljavajuća je za obavljanje glavnog zadatka pri spuštanju – čim prije stići dolje. No, vrijedi spomenuti i druge dvije staze, koje su duže, ali nude neuobičajene vidike i prilaze – jedna vodi od Koče na Javorniškom rovru preko dugoga grebena Belčice, dok druga vijuga ispod Vrtače, preko Smokuške planine

i doma na izvoru Završnice (1425 m). Dok je Valvasorov dom prepun ljudi i za lijepa vikenda nalikuje mravinjaku, dom na izvoru Završnice prava je oaza mira (ponajviše zato što mu se ne može prići automobilom). Nije zanemariva i još jedna njegova prednost – nalazi se gotovo 300 metara više i bliže Stolu, tako da je trosatni uspon do vrha preko njega lakši.

Dom se nalazi na vrlo lijepome mjestu, na blagoj padini s koje se pruža prekrasan vidik na sjeverozapadne padine Begunjščice, a u blizini je, kao što mu već i ime kazuje, izvor potoka Završnice, što znači da ćete si moći priuštiti jedno od najvećih zadovoljstava planinarenja – pranje nogu u ledenoj izvorskoj vodi nakon cijelog dana provedenog u gojzericama. Jedina je loša strana toga doma nezanimljiv prilaz od

VANA RADOVANOVIC

Putokaz prema Stolu, složen od kamenih blokova na livadi

VANA RADOVANOVIC

Vidik s vrha

VANJA RADOVANOVIC

Prešernova kuća

VANJA RADOVANOVIC

Kuća na izvoru Završnice

VANJA RADOVANOVIC

Valvasorov dom

najbližeg parkirališta kod Tinčkove koče. No, nakon 45 minuta lošega kolskog puta kroz nezanimljivu šumu dolazi nagrada u vidu posljednjih petnaestak minuta preko razglednog travnjaka Smokuške planine.

Što se pak zahtjevnosti tiče, nijedan od prilaza sa slovenskog tla nije osobito zahtjevan – tek je prilaz od Zelenice, koji prijeći južna pobočja Vrtače, nešto zahtjevniji, a slično je i s prilazom sa sjevera, iz Austrije, od planinarskog doma Klagenfurterhütte.

Vratimo se još malo samome vrhu Stolu – malo ispod vrha, udaljena tek deset minuta hoda, nalazi se Prešernova koča (2174 m), najviše smješten slovenski planinarski dom izvan Julijskih Alpa. Viši je, dakle, od svih domova u Kamniškim Alpama i po visini je šesti planinarski objekt u cijeloj Sloveniji (viši su Kredarica, kuća Planika, Staničeva kuća, dom na Kaninu i sklonište na vrhu Krna). U domu je 45 ležajeva u 7 soba, a otvoren je od početka srpnja do sredine rujna.

Nakon ovih »tehničkih« podataka želio bih vam reći što me se na Stolu i u njegovoj okolini najviše dojnilo – prije svega vidici. Čudesno je gledati s vrha u dolinu Save koja se nalazi 1500 metara niže – to je jedna od najvećih visinskih razlika između podnožja i vrha u slovenskim brdima! Pogled na Triglav i njegove pratitelje, s Bledskim jezerom u prvom planu, također je nenađmašan. Meka trava između vrhova – neprocjenjivo!

Uza svaki od uspona na Stol veže me poneka zanimljiva priča. Za prvog posjeta 1991. došao sam s nekoliko prijatelja navečer preko Belščice do Prešernove koče. Nismo se najavili jer smo vjerovali da će se za nas šestero lako naći mjesto za spavanje. I našlo se – na stolu u blagovaonici. A oko nas je, do sitnih jutarnjih sati, plesalo i pjevalo čitavo pjevačko društvo »Drežnica«, koje je slavilo neku svoju obljetnicu. Spavanje baš nije bilo ni dugo ni udobno, no barem je poslije ostala priča koja se ne zaboravlja.

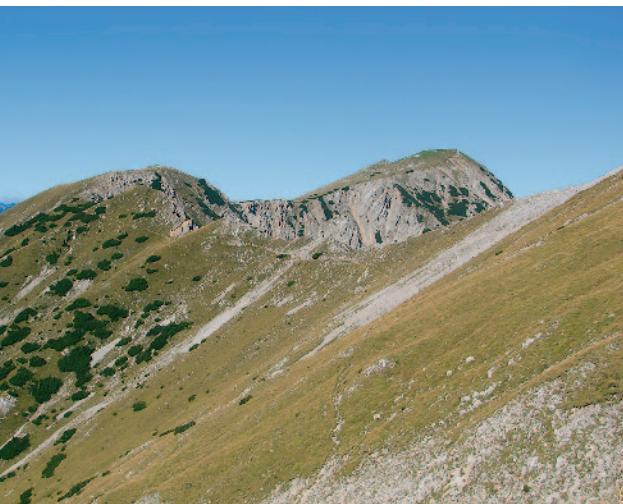
Za drugog posjeta, 20 godina poslije, krenuo sam prema vrhu sa sinom, tada 11-godišnjakom. Pošli smo od Valvasorjeva doma i pred nama je bilo 1300 metara visinske razlike koju je trebalo svladati, mnogo više nego li je on ikad prešao. Ni ja nisam bio u nekoj formi, tek nekoliko dana prije svladao sam neugodnu prehladu. Dan prije

Triglav sa Zabreške planine

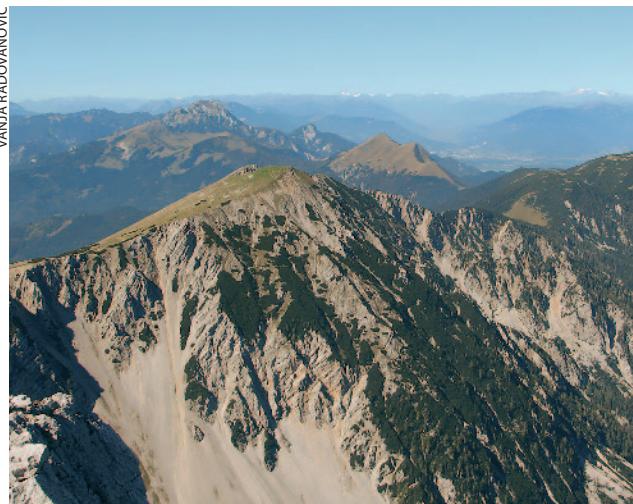
razmišljaо sam – ima li smisla da takvi idemo gore? Hoćemo li riskirati mnogo umora, moguću nevoljnost, nedostatak motiva, njegovu dosadu – ili se lijepo otpusiti na neki lakši izlet? Ipak smo krenuli na Stol, u početku polako i ne baš orno, no čim smo prešli šumsku granicu i kad su pred našim očima bljesnuli vidici, bilo je jasno – idemo do kraja! Popeli smo se, uza sve veće zadovoljstvo i veselje, i bili nagrađeni prizorima koje vidite na pratećim fotografijama!

Zapravo, sve ovo što pišem zapravo je tek »prateći tekst« ovim prekrasnim fotografijama koje su najbolja promidžba za posjet Stolu. Snimljene su rujna 2011., za prekrasnih dana, kad je temperatura na vrhu bila 20 stupnjeva, a vidici su se gubili u beskonačnosti dalekih okolnih krajeva. A tek četiri dana poslije prodro je hladan zrak i donio snijeg ne samo vrhu Stola već i svoj okolici, uključivši i dolinske predjele.

Grebен Belščice

VANJA RADOVANOVIC
VANJA RADOVANOVIC

Vidik u zapadnom smjeru

Mladoženja

Tomislav Friščić, Ivanec

Sveto brdo (1751 m) na južnom Velebitu, na hrvatskoj mitskoj planini, po mnogočemu je poseban vrh. Kasna je jesen, a vrijeme kao u proljeće. Nestvarno je mirno i ugodno toplo.

Pamtim Svetu brdo i kao jedan od najnego-stoljubivijih vrhova u svojoj planinarskoj povijesti, ali danas kao da se planina smilovala i dopustila jednom umornom planinaru ispunjenje njegova sna. Hodamiza Nikole Niševića - Nikea, dugogodišnjega sportskog novinara, neumornog sportskog radnika, ali i fanatičnog planinara. On je danas mladoženja, čovjek koji upravo treba doći do svoga 150. žiga u dnevniku Hrvatske planinarske obilaznice. Zapravo, treba mu Vlaški grad (1383 m), ali kako bi to bilo da čovjek uzme mladu, a ne pita za dopuštenje ponosnog oca, koji

kao da se nadvrio nad svoju malu i sitnu kćer. Treba se popeti do oca, a onda je dalje sve nekako lako.

Nekako mu je korak težak, kao da vuče golem i nevidljiv ruksak, ali to je uvijek tako kad čovjek ni sam ne vjeruje da će stvarno uspjeti, da je »kraj« stvarno tako blizu. Rijetko se može susresti nekoga tko je toliko toga podredio svome cilju. Pripe tri godine pokazao mi je papir na kojem je do najsitnijih pojedinosti ispisao koji mu vrhovi nedostaju i kad ih planira posjetiti. Mene je sve to podsjetilo na rate kredita, a u biti i nisam mnogo pogriješio. U stvarnosti svaki žig i jest neka vrsta otplate kredita, ali koji donosi i nebrojene radosti i užitke u dobrom društvu i prirodi. Sve to nekako lakše ide ako imаш prijatelje koji slično razmišljaju, a on je imao i punu podršku obitelji i kolega na

Ivanečki planinari na Svetom brdu

TOMISLAV FRIŠČIĆ

Vlaški grad

radnom mjestu. Ipak, često nije sve išlo kako je on to zamislio.

Hodamo u potpunoj tišini, čuje se samo topot gojzerica po kamenju, idealno za postupno prisjećanje na sve lijepo što smo doživjeli na zajedničkim pohodima diljem Lijepih Naša. Trčanje na trajekt u Splitu za Supetar, stopiranje po Braču... Sjećam se kako mu je bilo teško kad je nakon cijelog dana trebalo još proći od Lokve do Sv. Jure na Biokovu, ali i kako je u Makarskoj uz glasno negodovanje konobara posudio stol u kafiću da nareže gablec. Jednom je narezao i pripremio pun stol jela, a zatim sve to zamotao u krpe i u posljednji čas otrčao na trajekt za Cres. Zajedno smo propješaćili i gotovo pola Dugog otoka, bura mu je u zaleđu Zadra odnijela zamalo svu planinarsku arhivu. Žig Mohokosa (344 m) u Međimurju utisnuo je nakon više od 80 prijeđenih kilometara na biciklu. Lutao je po Crnopcu i okolicom Zira, izgubio i dokumente i kartice ispod Baćić kuka. Putovao je vlakom, autobusom, kombijem, automobilom, ali i hladnjačom, stopirao, iz usluge istovarivao suhomesnate proizvode, od »sreće« plaćao i janjce i plate, kontaktirao sve moguće prijatelje, pa ako

je trebalo i samog »crnog vraga«, okrenuo i nebo i zemlju, samo da se složi ekipa, da se stigne do cilja.

I po kiši, i po vjetru, vrelini sunca, hladnoći do kostiju, sve to čovjek prođe, ali opet ne možeš biti siguran da će sve konačno ispasti kako bi želio. Bio je na pragu odustajanja od svega nakon avantine po Braču, kada nakon cijelog dana krstarenja po otoku opet nije uspio stići na Vidovu goru, da bi mu sutradan na kraju živaca još i puknuo ruksak iznad Žrnovnice. Ipak, danas, i da mu nokte čupamo, ne bi priznao da je napisao SMS o odustajanju od HPO-a.

Na kraju, ostali su mu do čarobne brojke 150 Vlaški grad ili Lastovo, odnosno neka od tri nove kontrolne točke, sve daleko od Ivanca. Planirali smo ići na pohod »Tragom zbjega Lovinačkog kraja«, ali kiša je ipak bila prejaka prepreka. Još je jedan pokušaj izleta na Velebit propao jer se nije uspjela složiti ekipa. Tada sam pokušao osmislit izlet na kojem bismo, usput, pri putovanju prema Prenju, izveli uspon na Rujnicu, ali je čitav pohod propao zbog toga što nije bilo prijevoza.

Na kraju, skupili smo ekipu na brzinu i krenuli na Vlaški grad s Libinja. Ujutro kao da i sam nije vjerovao da se stvarno ide. Sudbina je uvijek čudna

Nikola Nišević utiskuje žig na 150. kontrolnoj točki Hrvatske planinarske obilaznice

i nepredvidljiva, tko bi rekao kojim će povodom nakon nevjerljivih 37 godina od posljednjeg posjeta, opet koračati plećima Svetog brda. Ako ćemo po istini, sreća na kraju uvijek prati hrabre.

Nema tu tisuća gledatelja, publiciteta, kamera ni novinara, nema velike pompe ni pljeska. Nekako u tišini, kako je i prošao većinu vrhova obilaznice, utisnuo je i taj jubilarni 150. žig u svoj dnevnik. Ponasna planina, Jadransko more, otoci, plavetnilo neba, Hrvatska u malom. Jedan istinski sretan čovjek, planinar, u društvu jednako sretnih drugova, koji onako bez imalo zavisti dijele njegovu sreću i zadovoljstvo. Njegov 150. žig, opet kao da je i moj, kao da je i dio mene, a isto tako, i moji su opet i dio njega, kao i svih nas koji smo imali priliku dijeliti sve pustolovine s Hrvatske planinarske obilaznice.

Hrvatska planinarska obilaznica nisu samo žigovi, iako se na prvi pogled čine najvažnijima. Oni su u svemu tome ipak sporedna stvar, a bitni su svi zajednički trenuci, svi odlasci, putovanja, strepnje, neizvjesnosti, strahovi i osmjesi, šale i zajedništvo, međusobno pomaganje kad je najteže, kad već sve izgleda daleko i izgubljeno. Zar to nije

nešto više – ono što ljudi nazivaju životom, a na žalost samo rijetki i stvarno prožive...

Negdje tamo na jugu Velebita, na zaboravljenim putovima Libinja, čovjek sijede kose zadowoljno hoda, koraka lakšeg nego ikada, pomiren sam sa sobom, kao mladoženja sa svojom mladom, sa svojom obilaznicom, ispunjenog sna, ali i sretan jer zna da njegov primjer slijede još mnogi, buduće mladoženje, planinari koji u Hrvatskoj planinarskoj obilaznici traže svoju mladu, svoj smisao i sreću u životu, utapajući se u neponovljivoj ljepoti hrvatskih planina.

Planinarska markacije – najsigurniji put do cilja

Nada Banović, Požega

Zapitate li se katkad kakvi su nam planinarski putovi? Neki su vrlo dobro uređeni i označeni, a neki zapušteni i zarasli, s jedva vidljivim oznakama. Sve ovise o nama planinarima, jer upravo smo mi ti koji ih trebamo održavati i uređivati. Često znam reći da se pravi planinar mora snaći i bez markacija. Naravno, lako je pametovati »kod svoje kuće«, u svojim brdima, u kojima smo ili s kojima smo odrasli i koje poznajemo kao svoj džep. Tu nerijetko improviziramo hodajući mimo markiranih putova jer znamo kamo nas bespuće vodi. No u gorjima koja ne poznajemo dovoljno

dobro, a prostrana su, visoka i zahtjevna, markacije su uvijek dobrodošle, dakako, uz dobru kartu.

U Gorskem kotaru, osobito u brdima koja se izdižu s goranske ploče iznad Vinodola, susrela sam najurednije markacije i savršene putokazne ploče. Istini za volju, moram priznati da sam penjući se na Kobiljak gotovo dva sata tražila nastavak markiranoga puta na mjestu gdje je prilikom probijanja šumskog puta markacija nestala i gdje jednostavno ne znaš kuda krenuti. Medvednica je također izvrsno markirana, a putovi numerirani. Teško da ima

Obilježavanje planinarskog puta od Gomirkovice iznad Vrela prema vrhu Bjelolasice o kojem skrbi HPD HZZO iz Požege

planinara koji se na njoj ne bi snašao. I kod nas u Slavoniji, na brdima iznad Novske, na Psunj i Papuku, može se vidjeti kako izgleda savršeno ureden i označen planinarski put.

Pretpostavljam da će dio planinara reći kako danas više nije nužno označavati planinarske putove kad imamo savršene GPS-uređaje koji će nas odvesti do cilja u planini i bez markacije te da se svi moramo služiti tim uređajima jer to vrijeme od nas traži. Živimo u trećem mileniju i to je neminovnost, no GPS-uređaji pak neće prokrčiti put. Ne budemo li uređivali i održavali planinarske putove, mogli bismo planinarenje početi doživljavati kao istinski »discovery«. Naravno, zadovoljstvo katkad treba naći i u istraživanju nepoznatih putova i pristupa. Naš planinarski učitelj, dr. Garilović, uvijek bi nas vodio takvim

bespućima, no s njim smo uvijek uredno stigli na cilj. Istina, izgrebeni kupinom, poderanih dokoljenki, blatni, ali zadovoljni. Danas naša neformalna slavonska planinarska »ISPO grupa« (ISPO = »istraživačko planinarstvo«) najčešće krstari planinama mimo markiranih putova i njezini članovi svoj način uživanja u planini ne bi ni s kim mijenjali. Posve ih podržavam jer doista uživaju u planini.

Svaki planinar koji se bavi održavanjem planinarskih putova – markacist – osjeća veliko zadovoljstvo kada se put uredi, iskrči, markira. Kad smo prije tri godine od HPS-a dobili na održavanje tri planinarska puta na Bjelolasici, pribojavala sam se hoćemo li to odraditi kako treba. Kad smo uredili prvi od njih, a bio je to grebenski put Bjelolasicom od planinarskog skloništa »Jakob Mihelčić«

do Gomirkovice, zadovoljstvo je bilo veliko. To je jedan od naših najljepših planinarskih putova, a dotad je, na žalost, bio zapušten. Sada je to dobro uređen put s kojeg se pružaju prekrasni vidici na Bijele i Samarske stijene, Vrbovsku i Žutu poljanu te na Klek. To je put kojim svatko može sa zadovoljstvom prolaziti.

U Gorskom kotaru, kao i na Velebitu, mnoštvo je planinarskih putova, a domicilna planinarska društva doista ih ne mogu sve održavati. Zato bi bilo jako dobro da se i mi iz unutrašnjosti, pogotovo društva poput moga, koja nemaju kuća ili skloništa o kojima moraju brinuti, uključimo u taj posao. Važno je samo stupiti u vezu s Komisijom za planinarske puteve HPS-a i to se vrlo brzo može riješiti. Spomenuta Komisija doista izvrsno obavlja svoj posao pa na tečajevima za markaciste, na kojima nas uče kako najbolje održavati i uredavati planinarske putove, doista naučimo sve, i teoretski i praktično, i što je najvažnije – ispravno.

No, moram priznati da me na našim

MARIJAN BANOVIĆ

Kad smo prije tri godine od HPS-a dobili na održavanje tri planinarska puta na Bjelolasici, pribjavala sam se hoćemo li to odraditi kako treba. Kad smo uredili prvi od njih, a bio je to grebenski put Bjelasicom od planinarskog skloništa »Jakob Mihelčić« do Gomirkovice, zadovoljstvo je bilo veliko

lijepim planinama katkad iznenade razne improvizacije planinara koji su označavali put. Ta su iznenađenja uglavnom ugodna: razvesele me, razbiju monotoniju, nasmiju. Kraj njih zastaneš, odmoriš se, snimiš ih i komentiraš kako nije važno što su mimo pravila jer je jedino važno da te upućuju u pravom smjeru.

Još mi se nije dogodilo da zbog loše markiranog puta nisam došla do cilja. U našim planinama ima i vrlo loše održavanih putova i vrlo starih markacija, no uvijek se nekako pronađu i pomognu nam pri kretanju. Katkad to potraje i malo duže no što očekujemo, no uvijek se

stigne onamo kamo se krene. Ako prije kretanja u planinu proučiš kartu, tekstu vodiču, pripremiš se, naći ćeš put i sigurno stići na cilj.

Prije nekoliko godina pripremala sam se poći na Obzovu na otoku Krku i kako nisam imala nikakvu kartu, potražila sam opis puta na taj vrh. Ne sjećam se gdje sam to pročitala, no pisalo je da će to bez dobre karte biti teško. Ipak sam pošla bez karte, no markacije su me jako ugodno iznenadile. Po kamenim pločama krčkoga ljutoga krša sve je bilo toliko dobro i duhovito obilježeno da sam bez ikakva straha mogla sve

Šuma planinarskih putokaza na srednjem Velebitu

Oznaka koja skreće pozornost prolaznika na zanimljiv detalj u stablu

pronaći. Veli vrh, Obzova, usputni vidi-kovci, sve je dostupno i dobro obilježeno. Katkad su prolasci kroz suhozid tako uski da kroz njega mogu proći samo oni s jako dobrom linijom, no sreća je da su suhozidi niski, tako da se mogu prekoračiti.

Posebno je važno da planinarski put bude dobro označen u onim planinskim područjima koja su zahtjevna, teško dostupna i nepristupačna. Planinarske staze kroz Samarske i Bijele stijene te Vihoraški put koji ih spaja vrlo su zahtjevni, no dobro su obilježeni i sigurno vode planinara smjerom koji će moći svladati – najlakšim mogućim kroz izrazito zahtjevan i težak teren. Sličnih primjera ima još.

Kad se krećemo zahtjevnim terenima i kad su uvjeti za kretanje u planini otežani ili izrazito teški, moramo dopustiti razumu da djeluje prije emocija, da ne krećemo nikamo ako nismo dorasli izazovu. Planinarenje treba prekinuti kad ono više nije užitak i postane teret. Jer, put koji slovi kao zahtjevan u dobrim uvjetima, kada je suho, bez snijega i leda, može postati opasna prijetnja kad je mokar, zasniježen ili zaleđen. Na nama je planinarima svakako i odgovornost da planinarske puteve dobro održavamo i još veća odgovornost da se njima krećemo i vodimo društvo onda

Markacistička egzibicija - crveno-bijela oznaka na potplatu gojzice obješene o granu

Posebno je važno da planinarski put bude dobro označen u onim planinskim područjima koja su zahtjevna, teško dostupna i nepristupačna. Pa ipak, na nama je planinarima i odgovornost da se njima krećemo i vodimo društvo onda kad nam to vrijeme i planina dopuste, kad ni svoj ni tuđi život nećemo izložiti opasnosti

kad nam to vrijeme i planina dopuste,
kad ni svoj ni tuđi život nećemo izložiti
opasnosti.

U našoj je zemlji jako mnogo planinarskih putova koje treba održavati. Riječ je o nekoliko tisuća kilometara putova po različitim, manje ili više pristupačnim terenima. No, mnogo je i nas planinara i društava članica HPS-a pa bi posao održavanja planinarskih putova trebali svi prihvatiti. Tako bi planinarenje svima bilo mnogo lakše, ugodnije i sigurnije, a onda i poneka naša mala planinarska, markacijska, duhovita improvizacija ne bi nikome zasmetala.

Glavni odbor HPS-a

Zapisnik sjednice održane 23. veljače 2013. u Domu HPS-a u Zagrebu

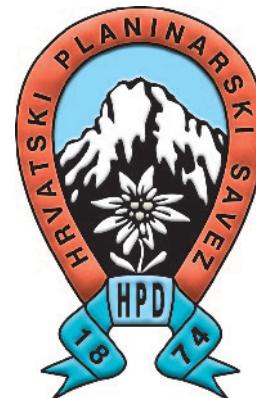
Nazočni članovi Glavnog odbora: H. Kraljević (predsjednik HPS-a), T. Čanić (dopredsjednik HPS-a), V. Novak, M. Čubrilo, G. Gabrić, I. Hapač, B. Margitić, J. Mijailović, V. Tisaj (članovi Izvršnog odbora), V. Sor (član IO i pročelnik Komisije za školovanje), J. Kosović, A. Marović, K. Milas, D. Basara, A. Čaplar, D. Klasnić, N. Levičnik, K. Bartaković, B. Aleraj, M. Mesić, Ž. Adamek (pročelnici ili njihovi zamjenici Komisije za planinarske putove, sportsko penjanje, alpinizam, speleologiju, promidžbu i izdavaštvo, vodiče, priznanja, gospodarstvo, povijest planinarstva, suradnju s s upravama zaštićenih planinskih područja te kadrovsu, statutarnu i normativnu djelatnost), D. Berljak (Hrvatska gorska služba spašavanja), B. Buljan (PS Splitsko-dalmatinske županije), O. Tosenberger (Slavonski planinarski savez), M. Grubanović (Planinarski savez Zagreba), I. Nađ (PS Vukovarsko-srijemske županije), G. Crnković (PS Ličko-senjske županije), V. Murganić (PS Karlovačke županije), M. Perković (PS Dubrovačko-neretvanske županije) i B. Ladišić (PS Krapinsko-zagorske županije); ukupno 30 članova Glavnog odbora HPS-a.

Nakon otvaranja sjednice H. Kraljević, predsjednik HPS-a zamolio je članove Glavnog odbora da se minutom šutnje sjete svih umrlih planinara od prošle sjednice do danas.

Predsjednik HPS-a predložio je u pozivu na sjednicu poslani dnevni red sjednice od 14 točaka koji je jednoglasno prihvaćen.

Jednoglasno je prihvaćen i prijedlog sastava verifikacijske komisije (J. Mijailović, D. Berljak, A. Čaplar), zapisničara (D. Berljak) i ovjerovitelja zapisnika (H. Kraljević i I. Hapač).

1. Verifikacija članova Glavnog odbora prema članku 26. Statuta HPS-a. Verifikacijska komisija prema predanim evidencijskim listićima ustavnila je da je na sjednici nazočno 30 od ukupno 39 članova Glavnog odbora HPS-a. Potreban kvorum je najmanje 20 nazočnih i postoji, a za

donošenje pravovaljanih odluka potrebno je 16 istih glasova. Izveštaj Verifikacijske komisije jednoglasno je prihvaćen.

2. Donošenje Poslovnika o radu Glavnog odbora HPS-a. Poslovnik o radu Glavnog odbora HPS-a bez rasprave prihvaćen je jednoglasno.

3. Imenovanje pročelnika i zamjenika komisija, glavnog tajnika i kooptacija člana Izvršnog odbora HPS-a. V. Novak, predsjednik Izvršnog odbora HPS-a, temeljem odluka tog tijela održanog 4. veljače 2013. predložio je na usvajanje Glavnom odboru HPS-a imenovanja pročelnika i zamjenika pročelnika komisija HPS-a prema popisu iz tablice koja je poslana s radnim materijalima uz poziv na sjednicu Glavnog odbora. Predložio je Glavnom odboru da ovlasti Izvršni odbor HPS-a za imenovanja zamjenika pročelnika Komisije za gospodarstvo i zamjenika Komisije za suradnju s upravama zaštićenih planinarskih područja, nakon što navedene komisije na svojim sastancima donesu odluke o tim funkcijama.

Bez rasprave jednoglasno je prihvaćen taj prijedlog te su imenovani pročelnici i njihovi zamjenici (navedeni u zagradama) stručnih i organizacijskih komisija HPS-a: Sportsko penjanje: Anamaria Marović (Siniša Hrestak); Priznaja: Vladimir Horvat (Nikolaj Levičnik); Vodiči: Dorijan Klasnić (Mladen Mužinić); Gospodarstvo:

Krešimir Bartaković; Speleologija: Damir Basara (Dalibor Paar); Planinarsko skijanje: Branko Šepa rović (Mario Rodeš); Povijest planinarstva: Borislav Aleraj (Nikola Šoic); Zaštita prirode: Slavko Ferina (Miljenko Habrle); Alpinizam: Krešimir Milas, (Mia Vrbanac); Planinarski putovi: Jasna Kosović (Tomislav Pavlin); Školovanje: Vladimir Sor (Božidar Ladišić); Promidžba i izdavaštvo: Alan Čaplar (Ivan Hapač); Statutarno, normativna i kadrovska: Goran Škugor (Žarko Adamek); Suradnja s upravama zaštićenih planinskih područja: Miro Mesić i Planinarski pohodi, visokogorski usponi i daleka putovanja: Željko Žarak (Tomislav Marković).

Izvršni odbor HPS-a predložio je imenovanje Darka Berljaka, dosadašnjeg glavnog tajnika HPS-a, odnosno njegov reizbor za sljedeće četiri godine na poslovima glavnog tajnika HPS-a i osobe ovlaštene za predstavljanje i zastupanje HPS-a. Prijedlog je jednoglasno prihvaćen.

U skladu s odredbom članka 27. Statuta HPS-a po prijedlogu predsjednika IO-a HPS-a V. Novaka, jednoglasno je usvojena kooptacija Otmara Tosenbergera u Izvršni odbor HPS-a umjesto premi nulog Tomislava Milobare.

4. Izvještaj o radu Hrvatskog planinarskog saveza u 2012. (objavljen u br. 1/2013 »Hrvatskog planinara«). Izvještaj o radu HPS-a objavljen je u »Hrvatskom planinaru« br. 1/2013., a naglasak na neke podatke iz izvještaja iznio je D. Berljak, glavni tajnik HPS-a. U prošloj godini zabilježen je daljnji porast registriranih članica Saveza. Ukupno ih je 309, od toga 266 su planinarska društva i klubovi, 13 županijskih i gradskih planinarskih saveza, 8 stanica vodiča te Hrvatska gorska služba spašavanja i njezina 21 stanica. Ukupan broj članova na kraju 2012. godine iznosio je 28.016, od čega 15.825 seniora i 7788 umirovljenika i 5303 mladeži, što je porast od 6 % prema broju članova u 2012. godini. Društva s najvećim brojevima članova bila su: Zagreb-Matica (1592), Mosor (759), MIV (730), Paklenica (677), Željezničar, Zagreb (560), PDS Velebit (525), Kamenjak (473), Kapela (460), Dubovac (442) i Glas Istre (411). Na svim razinama u HPS-u u prošloj godini održane su vrlo kvalitetne akcije, a od »saveznih« treba izdvajiti Dane hrvatskih planinara na Mljetu, tradicionalni pohod na Dinaru, Malu planinarsku

školu na Velebitu, potražnu akciju na Kavkazu našeg člana poginulog u lavini prije 38 godina, poslove na Svjetskom skijaškom kupu na Sljemu te obilježavanje Svjetskog dana planina na Papuku. Treba istaknuti i da se HPS u partnerstvu s Planinskom zvezom Slovenije i CIPRA (Društvo za varstvo Alp) kandidirao za sredstva iz pretpri stupnih EU fondova s projektom »Cjelovit pristup ekološki osviještenom planinarstvu s obje strane granice« u iznosu 630 tisuća eura, a konačni rezultat kandidature bit će poznat uskoro. Izvještaj o radu prihvaćen je jednoglasno.

5. Izvještaj o radu komisija HPS-a u 2012. (objavljen u br. 1/2013 HP-a). Sve stručne i organizacijske komisije HPS-a dostavile su svoje izvještaje, a u skraćenom obliku objavljeni su u HP 1/2013. Djelatnosti Hrvatskog planinarskog saveza ostvaruju se kroz rad 15 stručnih i organizacijskih komisija HPS-a. U 2012. komisije su izvele više od 500 akcija, ekspedicija, pohoda, susreta, škola, tečajeva, seminara, vježbi, predavanja, radionica i natjecanja na kojima je sudjelovalo oko četiri tisuće naših članova. U raspravi koja je uslijedila pohvaljena je izuzetna aktivnost Komisije za vodiče, posebice u školovanju vodiča društvenih izleta, međutim i zamjerka nekim komisijama da o svojim najvažnijim akcijama nisu objavile izvještaje i članke u »Hrvatskom planinaru«, što im je bila obveza iz pojedinih programskih stavaka u prošlogodišnjem proračunu HPS-a. Pročelnicima je ponovno skrenuta pozornost da svu e-korespondenciju obvezno moraju obavljati preko službenih e-adresa komisija, kao i da sve ostale elektronske i materijalne i dokumente uredno i na vrijeme unose te odlažu u pismohranu HPS-a. Izvještaji stručnih i organizacijskih komisija HPS-a za 2012., prihvaćeni su jednoglasno.

6. Izvještaj o radu gradskih i županijskih planinarskih saveza. Izvještaje gradskih i županijskih planinarskih saveza o radu u 2012. u pisanom obliku dostavili su: Istarski planinarski savez, Slavonski planinarski savez, Planinarski savez Zagreba, PS Karlovačke županije, PS Vukovarsko-srijemske županije i PS Splitsko-dalmatinske županije, a neki od nazočnih predstavnika tih saveza i usmeno su ih dopunili, dok su predstavnici PS Krapinsko-zagorske, PS Ličko-senjske

županije i PS Dubrovačko-neretvanske županije svoje izvještaje izložili usmeno s obvezom da ih naknadno dostave u pisanim oblicima. Donesena je jednoglasna odluka da će ubuduće gradski i županijski savezi od Ureda HPS-a primiti obrasce koje će ispuniti svojim izvještajima o radu u tekućoj godini kako bi isti bili uvršteni u cijeloviti pregled rada HPS-a koji se objavljuje u 1. broju »Hrvatskog planinara« početkom svake godine.

7. Zaključni račun HPS-a za 2012. Članovi Glavnog odbora uz poziv na sjednicu dobili su pregledni popis svih prihoda i rashoda u prošloj godini, a glavni tajnik detaljnije je objasnio sve stavke zaključnog računa HPS-a za 2012. godinu. Savez već nekoliko godina kroz najamnine, oglase i nakladničku djelatnost znatno povećava prihode i takvo poslovanje stvara čvrstu finansijsku pričuvu kojom se svake godine rješavaju ubičajeni izostanci prihoda početkom godine i na određeni način kreditira polica osiguranja naših članova i rad komisija prije nego za to pristignu namjenski prihodi od članskih markica. Prihod u 2012. bio je 2.463.119,50 kn odnosno 3% veći nego prethodne godine. Glavni odbor na svojoj sjednici u veljači 2012. izglasao je proračun HPS-a u kojem je planirani prihod iznosio 2.397.433,68 kn. Isti je tijekom godine ostvaren u potpunosti, odnosno premašen je za 2,74 % ili 65.685,82 kn. Stavka prihoda od članskih markica u 2012. iznosila je 592.124,00 kn, međutim to je ukupni iznos izdanih računa od kojih gotovo 15% nije naplaćeno do kraja godine, odnosno pojedina planinarska društva to tek rješavaju prije narudžbi novih markica u ovoj godini. Rashodi HPS-a bili su 1.640.232,32 kn i niži su od planiranih zbog raznih ušteda (tisak Hrvatskog planinara, manjih nematerijalnih i ostalih troškova), ali i neodržavanja nekih planiranih akcija stručnih komisija. Osim tih ušteda, vrlo pozitivni saldo na kraju godine uzrokovani je i prijenosom ostatka prihoda koji se ostvaruje već niz godina, a u sve težim gospodarstvenim uvjetima u Hrvatskoj ta su sredstva financijsko jamstvo nesmetanog poslovanja Saveza i svih naših djelatnosti. Prihvaćen je prijedlog Ž. Adameka iz Komisije za statutarnu, kadrovsku i normativnu djelatnost da u slučaju ostvarenja većih prihoda od planiranih u proračunu HPS-a, Glavni odbor ovlašćuje Izvršni odbor da tu razliku raspodjeli

na postojeće rashodovne stavke. Zaključni račun Hrvatskog planinarskog saveza za 2012. prihvaćen je jednoglasno.

8. Izvještaj Nadzornog odbora HPS-a za 2012.

u pisanim oblicima bio je priložen materijalima uz poziv na sjednicu Glavnog odbora. Na sve sjednice Izvršnog odbora u prošloj godini pozivan je i Nadzorni odbor HPS-a i svojom je nazočnošću izravno pratio rad tog tijela i pravovaljanost donesenih odluka. Obavljen je uvid u ostvarenje programa HPS-a, zakonitosti i primjene općih i organizacijskih akata, Glavnog odbora, Izvršnog odbora i komisija HPS-a, materijalnog i finansijskog poslovanja HPS-a te rada stručne službe i Ureda HPS-a. Ocijenjeno je da se sve navedeno obavilo uspješno, zakonski i u skladu Statuta HPS-a te prema odlukama tijela Saveza. Međutim, Nadzorni odbor zapazio je da pojedina planinarska društva naručuju nerealne količine članskih markica i u pravilu ih plaćaju s velikim zaostatkom (najčešće tek kada treba naručiti markice za sljedeću godinu, a istovremeno vraćaju velik broj neprodanih markica). Zbog toga može doći do pogrešne procjene stvarnih sredstava u proračunu za stručni rad (u komisijama), HPS gotovo cijelu godinu kreditira policu osiguranja za članove tih društava te može doći do izostanka pravovremenog ulaza planiranih sredstava za te namjene. Osim toga, neka društva (što je vidljivo na njihovim web stranicama) uvela su člansku kategoriju »Nezaposleni« te takvim članovima prodaju markice za umirovljenike ili mladež što je u suprotnosti s Pravilnikom o članskoj iskaznici i članskim markicama u HPS-u. Zadužen je Izvršni odbor HPS-a da uvede mehanizme kojim bi se uklonili problemi u prekomernom izdavanju i pravovremenoj naplati članskih markica. Izvještaj Nadzornog odbora prihvaćen je jednoglasno.

9. Proračun za 2013. - komisije i ukupno HPS.

Na osnovu saznanja o mogućim izvorima finansiranja i potrebnim troškovima da se ostvari godišnji plan rada i akcija HPS-a, za 2013. predložen je proračun uravnoteženih prihoda i rashoda od 2.476.768,86 kn, odnosno u gotovo istim okvirima od onih ostvarenih u 2012. godini. Od članskih markica i iskaznica planira se 600.000,00 kn, a ostali prihodi (oko milijun i devetsto tisuća kuna)

iz drugih izvora finansiranja iznaći će i ostvariti tijela i Ured HPS-a. Posebno je razrađen dio proračuna djelatnosti stručnih i organizacijskih komisija HPS-a. U tim akcijama sudjeluje oko 4.000 naših članova, u za 2013. planirano ih je oko 300 u 61 posebnih stavaka po komisijama. Predviđena sredstva su za te namjene su najveća u dosadašnjim proračunima Saveza i ukupno iznose 530.000,00 kn. Neke od glavnih stavaka su sljedeće: *Planinarski putovi*: dva tečaja za markaciste, školovanje instruktora, radionice za obuku s GPS uređajima, izrada metalnih žigova za vrhove HPO, VPP i VO, izrada Popisnika planinarskih putova, materijal za rad, sastanci i interventne akcije na terenu (25.000 kn); *Gospodarstvo*: natječaj za obnovu planinarskih objekata, izgradnja planinarskog skloništa na Južnom Velebitu - Piskovita Kosica / Ždrilo, interventne akcije (210.000 kn); *Promidžba i izdavaštvo*: Speleološki priručnik, priručnik Planinarske kuće, Priručnik za vodiče, Priručnik za čuvare prirode, Dnevnik za mlade planinare, web stranica, ostali tisak i kalendar za 2014. (120.000 kn); *Speleologija*: istraživanja hrvatskog krša (9 logora), seminari, skupovi i publikacije (21.000 kn); *Vodiči*: seminari, značke, Zbor vodiča, oprema, promotivna aktivnost i sastanci (22.500 kn); *Zaštita prirode*: tradicionalne akcije tijekom godine, skripte (5.500 kn); *Priznanja*: nabava plaketa, diploma i značaka (17.000 kn); *Školovanje*: diplome za škole, savezna planinarska škola za mlade (33.000 kn); *Alpinizam*: Hrvatski kup lednog penjanja i licence za reprezentativce, ispiti za naslov »alpinist«, seminari, izrada značke »alpinist«, sanacija klasičnih smjerova na Kleku, skup alpinista BMC u Engleskoj, logori u Alpama i Biokovu (20.750 kn), *Sportsko penjanje*: seminari za trenere, sufinciranje priprema i nastupa reprezentacije, Sabor Komisije, ispiti za instruktore (23.000 kn); *Planinarsko skijanje*: treninzi i priprema reprezentacije (5000 kn), *Povijest planinarstva*: uređenje zbirke u Ogulinu (5000 kn); *Suradnja s upravama zaštićenih planinskih područja* (3000 kn); *Planinarski pohodi, visokogorski usponi i daleka putovanja* (1000 kn) te pričuva za izvanredne akcije komisija (18.250 kn). Uz ta sredstva Komisiji za alpinizam i Komisiji za sportsko penjanje na raspolaganju je 82.952,00 kn ugovorenih od HOO-a za razna natjecanja u zemlji i inozemstvu. Pročelnici komisija sredstva će koristiti u zadanim finansijskim okvirima i

namjenski po akcijama koje najavljuju početkom svakog tromjesečja za to razdoblje te programskim zahtjevom s brojem stavke i naziva akcije najkasnije deset dana prije njenog održavanja. Komisije moraju poslati sažete izvještaje o akcijama koje su (su)financirane iz proračuna HPS-a i HOO-a najkasnije 14 dana po njihovom završetku, a za pojedine označene stavke u planu, dužne su napisati i članak o toj akciji u »Hrvatskom planinaru«. Pročelnici komisija obvezni su provjeravati kod svih sudionika planiranih akcija i natjecanja jesu li platili planinarsku članarinu za 2013.. Predloženi proračun komisija od 530.000,00 kn, odnosno ukupni HPS-a u iznosu od 2.476.768,86 kn jednočasno je prihvaćen.

10. Županijski planinarski savezi u IPA projektu i dogovorenoj suradnji HPS/PZS. U slučaju usvojene kandidature HPS/PZS/CIPRA u IPA projektu »Cjelovit pristup ekološki osviještenom planinarstvu s obje strane granice« u kojem su programski sadržaji ekološko prihvatljiva energetska rješenja u planinarskim objektima, rješavanje problema pitke i otpadnih voda u njima, priprema projektne dokumentacije za obnovu planinarskih domova, edukacija dvjestotinjak naših članova (prvenstveno čuvara planinarske prirode, vodiča društvenih izleta, upravitelja i domaćina u planinarskim objektima) te niz radio-nica za lokalno stanovništvo i planinarska društva u svim županijama koje graniče sa Slovenijom, jednoglasno je donesena odluka da se pripadajući planinarski savezi angažiraju u pribavljanju suglasnosti za 15% javnog financiranja u svojim županijama, kao i u sudjelovanju svojih članova u predviđenim programskim aktivnostima.

Na nedavnom sastanku s Planinskom zvezom Slovenije prihvaćen je njihov prijedlog o povezivanju s obje strane granice, odnosno izravnoj suradnji međudruštvenih odbora planinarskih društava iz Slovenije i naših županijskih planinarskih saveza, budući da se i na taj način može obogatiti kvaliteta suradnje koja postoji na razini nacionalnih saveza. Započelo bi se s dva saveza s naše strane te je jednoglasno prihvaćeno da će to biti PS Karlovačke županije i Istarski planinarski savez koji će već uz postojeće kontakte proširiti suradnju putem skorih sastanaka i dogovora o konkretnim zajedničkim akcijama.

11. Predstojeće zakonske promjene povezane s planinarstvom. O nizu zakona čije pojedine odredbe s različitim efektima utječu na organizirano planinarstvo osvrnuo se glavni tajnik D. Berljak. To su: Zakon o volonterstvu, Zakon o prostornom uređenju, Zakon o PDV-u, Zakon o arhivskom gradivu, Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama, Zakon o fiskalizaciji, Zakon o HGSS-u, Zakon o sportskoj inspekciji, Zakon o pružanju usluga u turizmu, Zakon o sportu, Zakon o zaštiti prirode, Zakon o ugostiteljstvu i Zakon o udrugama. Neki od njih nedavno su doneseni, međutim većina su u fazi izrade nacrta izmjena i dopuna ili skorih donošenja. To se prvenstveno odnosi na pet posljednje spomenutih zakona, a oni su za nas i najvažniji. Dužnosnici HPS-a nekoliko su puta bili u Ministarstvu turizma i ukazivali na odredbe članka 6. Zakona o pružanju usluga u turizmu koje otežavaju našu osnovnu djelatnost – organiziranje izleta. Iako u prvotnom nacrtu izmjena tog zakona naše primjedbe nisu usvojene, uz velika zalaganja HPS-a ipak su uvrštene u konačni tekst, međutim moguće su razne promjene odredbi tog zakona u proceduri u ostalim ministarstvima, Vladi RH i na kraju u Hrvatskom saboru. Ž. Adamek govorio je nacrtu novog Zakona o udrugama čije je donošenje najavljeno za nekoliko mjeseci. Oko tog zakona, HPS je također sudjelovao u javnom savjetovanju i dao neke primjedbe. Promjene u tom zakonu prvenstveno se odnose na pravo odlučivanja maloljetnih osoba u skupštinama udruga putem zakonskih zastupnika, statusnih, odnosno promjena pravnih položaja udruga, izboru i opozivu likvidatora udruga u slučaju prestanka rada, odnosno pokretanju likvidacijskog postupka, postupcima pred sudom, zabranama djelovanja i sl. Kakav će biti konačni prijedlog Zakona u udrugama još nije poznato. Ali, nakon njegovog donošenja u roku od godine dana sve udruge bit će obvezne uskladiti svoje statute s novim Zakonom. Hrvatski planinarski savez to će morati učiniti prije promjena statuta u našim registriranim članicama, jer će se one u svojim promjenama osim sa Zakon o udrugama, trebati uskladiti i s odgovarajućim odredbama novog Statuta HPS-a. Budući da sadašnji Statut HPS-a (članak 68, stavak 3) dopušta da Glavni ili Izvršni odbor HPS-a usklade Statut sa svim novim zakonskim promjenama koje ne mijen-

njuju svrhu, ciljeve i djelatnost HPS-a, jednoglasno se donosi odluka da će nakon donošenja Zakona o udrugama, Glavni odbor uskladiti naš Statut sa svim potrebnim promjenama.

12. Problematika planinarskih objekata. Problematika planinarskih objekata i briga oko njih jedna je od temeljnih djelatnosti svakog organiziranog planinarstva. D. Berljak izvijestio je o radnjama koje u posljednje vrijeme tijela i dužnosnici HPS-a poduzimaju u toj problematici. Danas u hrvatskim planinama postoje 144 planinarska objekta čiji su upravljači naša planinarska društva. Šarolikost neosporavanih i osporavanih vlasništva, upravljača ili korisnika koji nisu vlasnici, kratkoročnih ugovora o zakupu ili njihov izostanak te čak postojanje niza objekata koji nemaju nikakvu dokumentaciju stvara trajnu nesigurnost u planinarskoj udruzi, jer su planinarski objekti uz sve ostalo, jedan od najvažnijih čimbenika sigurnosti boravka u planinskoj prirodi. Osnovni problem je nemogućnost jedinstvenog rješenja tog pitanja, jer osim rečenih raznolikosti, one se dalje usložnjavaju kada se objekti promatraju od županije do županije, pa od doma do doma ili čak različitih interesa samih upravljača (nekima odgovara da je vlasnik lokalna samouprava, a nekima ne). Osim toga kod mnogih naših upravljača objekta izostalo je upoznavanje tijela HPS-a o pravom stanju na terenu, ali i promjenama koje se događaju. U prilog tome najbolje govore ankete koje je Komisija za gospodarstvo HPS-a provodila, jer odziv na onu prije dvije godine bio je 20%, a na ovogodišnju ispod 50% od strane upravljača planinarskih objekata. U nedavnim razgovorima koji su vođeni u Ministarstvu turizma skrenuta je pozornost na minimalne tehničke uvjete koji se odnose na kategoriju »planinarski dom«. U javnoj raspravi prije donošenja tog zakona (2007. godine) prihvaćen je prijedlog HPS-a da se ugostiteljskom djelatnošću može baviti Hrvatski planinarski savez i njegove članice. Međutim, u kasnijem Pravilniku o razvrstavanju i kategorizaciji, odnosno njegovom prilogu IX. o minimalnih tehničkim uvjetima za planinarski dom isti su postali teško provedivi za većinu objekata u HPS-u. Razlog tome je osim slabog poznавanja stvarnog stanja u tom području od strane zakonodavca bila i razno-

likost standarda, bolje reći njegovog nepostojanja u našim objektima po pitanjima pripreme hrane i smještaja. Zatečeno stanje je takvo kakvo jest, ali naši upravljači moraju biti spremni da čak ako se ishode i blaži propisani uvjeti od zakonodavca, da se tome moraju prilagoditi. Kada se naši objekti sagledaju u ukupnosti dolazi se do vrlo zanimljivih pokazatelja. Od 144 planinarska objekta (ne računajući skloništa) koji nisu predmet tih propisa postoji 35 planinarskih domova i 78 planinarskih kuća. Podjela na domove i kuće je naš interni dogovor (razlikuju se samo po radnom vremenu), no jedni i drugi spadaju u zakonsku kategoriju »planinarski dom«. Ali od njih 113, samo do njih 16 (!) nije moguće doći automobilom. Propisi npr. u Sloveniji, Italiji i Austriji sve planinarske domove do kojih postoji cesta tretiraju kao uobičajne ugostiteljske objekte. Vrlo bi bilo teško uvjeriti zakonodavca u bilo kojoj državi da ugostiteljsko-smještajni objekt kojeg nazivamo »planinarski dom« i dostupan je automobilom, može imati nezadovoljavajući standard pripreme hrane i smještaja. Oni su shvatljivi za od prometnica udaljene planinarske domove, no objekti uz cestu, morali bi zadovoljavati bar većinu kriterija iz pravilnika za kategoriju »planinarski dom«. Ali, tu treba uvažavati našu specifičnost i to propisati samo za domove uz ceste s postojećom infrastrukturom (struja, voda). Već i sada, mnoštvo takvih objekta uspješno funkcionira i većinom su u podzakupu registriranih ugostitelja. Koliko su oni »planinarski«, drugo je pitanje, no upravljači ili vlasnici su naša planinarska društva. Objekti koji su većinom uz makadamske ceste i nemaju struju i tekuću vodu to bi trebali postići, ako nikako drukčije uporabom generatora i crpki za vodu iz cisterni čime bi im bilo omogućeno da postignu zadovoljavajući standard propisane opreme i načina pripreme hrane kao i poboljšanja uvjeta u spavanaonica. Za planinarske domove do kojih se hoda (planinari), minimalni uvjeti bili bi još nešto ublaženiji. U razgovorima u Ministarstvu turizma postignut je dogovor da HPS predloži uvjete za te tri kategorije planinarskih domova. Naravno da se podrazumjeva da u svima treba izdavati račune za robe i usluge, što u pravilu nije slučaj u mnogim našim objektima. Treba naglasiti da se za objekte koji su u zakupu registriranih ugostitelja odnosi Zakon o fiskalizaciji (internet

blagajne) i takve vrste računa, ali za one kojima upravljaju planinarska društva (putem dežurnih planinara) taj se Zakon ne odnosi, jer su planinarske udruge neprofitne i nisu obveznice poreza na dobit te se izdaju obični računi za usluge prehrane i smještaja uz uvjet da se eventualna dobit koristi isključivo za obavljanje i unapređenje planinarske djelatnosti. Glavni odbor jednoglasno je donio odluku da se ponovno zatraži od naših upravljača planinarskih objekata koji to nisu učinili, da hitno dostave ispunjene anketne listove, a da nakon toga HPS predloži Ministarstvu turizma minimalne tehničke uvjete prema gore navedene tri kategorije planinarskih objekata.

13. Ostale odluke iz nadležnosti Glavnog odbora prema članku 27. Statuta HPS-a.

Prema članku 27. Statuta HPS-a jednoglasno je donesena sljedeća odluke iz nadležnosti Glavnog odbora: Prema stavki prihvaćenog proračuna HPS-a za 2013. (Gospodarstvo – natječaj) raspišuje se natječaj za obnovu i održavanje planinarskih objekata u 2013. u iznosu od 130.000,00 kn. Uvjeti natječaja poslat će se svim osnovnim planinarskim udružama u HPS-u s rokom prijava od 18. 3. do 30. 4. 2013.

14. Pitanja i prijedlozi. U toj točki dnevnog reda V. Murganić izvijestio je o ovogodišnjim Danima hrvatskih planinara na Vodicama, a D. Basara predložio da nadležna tijela Saveza osmisle način kako bi se spriječila pretjerana narudžba članskih markica, a koje se u velikom broju vraćaju krajem godine o čemu je bila riječ u 7. i 8. točki dnevnog reda. Odgovoreno je kako je Izvršni odbor o toj temi raspravljaо na svojoj posljednjoj sjednici i uskoro će iznaći rješenje.

Sjednica je započela u 11, a završila u 15 sati.

Izvještaj Verifikacijske komisije i predani evidencijski listići, radni materijal za točke 2., 3., 7., 8. i 9. dnevnog reda uz poziv na sjednicu poslane članovima Glavnog odbora, originali izvještaja za točku 4. i 5., priloženi su uz zapisnik sjednice Glavnog odbora u pismohrani HPS-a.

Zapisnik vudio i napisao: Darko Berljak
Ovjerovitelji: Hrvoje Kraljević i Ivan Hapač

Edvard Retelj 12. 8. 1961. – 23. 2. 2013.

U subotu, 23. veljače 2013., za vrijeme uspona sjevernom stranom Kamešnice (BiH), velika lavina zahvatila je četvoricu hrvatskih alpinista. Nakon dojave jednog od unesrećenih odmah je pokrenuta akcija HGSS-a i spašavatelja iz BiH. Trojica penjača s brojnim ozljedama ubrzo su pronađena i prevezena u bolnice u Splitu i Livnu. Za četvrtim, Edvardom Reteljem, nastavljena je grozničava potraga u koju je bilo uključeno više od dvjesto spašavatelja, Recco sustav, psi i sva ostala raspoloživa sredstva za potrage u lavinama, koja je trajala neprekidno sljedeća 24 sata. U nedjelju 24. veljače oko 15 sati u podnožju 75-metarske stijene preko koje je prošla lavina, na nadmorskoj visini od oko 1100 metara, pronađeno je beživotno tijelo Edvarda Retelja. Na žalost, obistinile su se slutnje da nakon toliko vremena ne postoje nikakvi izgledi za njegovo preživljavanje.

Retelj je bio dugogodišnji član HPD-a »Mosor« iz Splita, a posljednjih godina član Penjačko-alpinističkog kluba »Macaklin« iz Splita, čiji je bio osnivač

i predsjednik. Edo, kako su ga zvali mnogobrojni prijatelji, bio je legenda hrvatskog alpinizma. Ispenjao je mnoge teške alpinističke smjerove i već je s nepunih 18 godina 1979. sudjelovao u ekspediciji Planinarskog saveza Hrvatske na Mount Kenyju, kada se s još trojicom članova popeo po Diamond kuloaru, u to vrijeme jednim od najtežih uspona u ledu na svijetu. Zajedno sa Stipom Božićem, jedini se od hrvatskih alpinista uspeo kroz sva tri posljednja alpska problema – zahtjevne sjeverne stijene Eigera, Grandes Jorasses i Matterhorna.

Penjač je u Kirgistanu, Tadžikistanu, južnoameričkim Andama i Himalajama, u kojoj je bio član ekspedicije na osamtišućnjak Manaslu. Kao višegodišnji član HGSS-a sudjelovao je i u mnogim akcijama spašavanja, između ostalog i u zahtjevnom spašavanju jedne splitske alpinistice u stijeni iznad Omiša nekoliko dana prije vlastite tragedije. Osim penjanja i spašavanja, Edo je najviše vremena u planinama posvetio školovanju mладih i bio dugogodišnji planinarski i alpinistički instruktor.

O odrastanju, životu uz brda, penjanju i alpinizmu

Edvard Retelj mnoge je svoje alpinističke i planinarske podvige zabilježio riječju i slikom. U svojim bilješkama uvijek je nastojao, uz podatke o planinama koje je pohodio i smjerovima koje je ispenjao, zabilježiti i osobna zapažanja, dojmove i pouke s putovanja. Zbog iznimne neposrednosti, iskrenosti i dubokog proživljavanja planina i alpinizma, oni koju su cijenili njegove podvige rado su pratili njegov rad na internetu, pogotovo njegov »blog o odrastanju, životu uz brda, penjanju i alpinizmu«. Reteljevi zapisi, a i fotografije, imaju visoku umjetničku vrijednost i neposrednost svojstvenu ljudima koji duboko proživljavaju ono o čemu pišu.

Posebno je dojmljiv bio upravo njegov posljednji članak objavljen na osobnom blogu, koji je uredništvo »Hrvatskog planinara« odlučilo pretiskati u časopisu. U tom tekstu on na izniman način progovara o temi koju mnogi alpinisti i planinari izbjegavaju, premda je ona nezabilazna sastavnica naših pohoda u planine – o strahu. Suočavajući se sa strahom, Retelj progovara o svojem planinarskom odrastanju te zrelošću čovjeka s bogatim životnim i planinarskim iskustvom, ne sluteći svoju nesreću, zaokružuje svoju životnu priču.

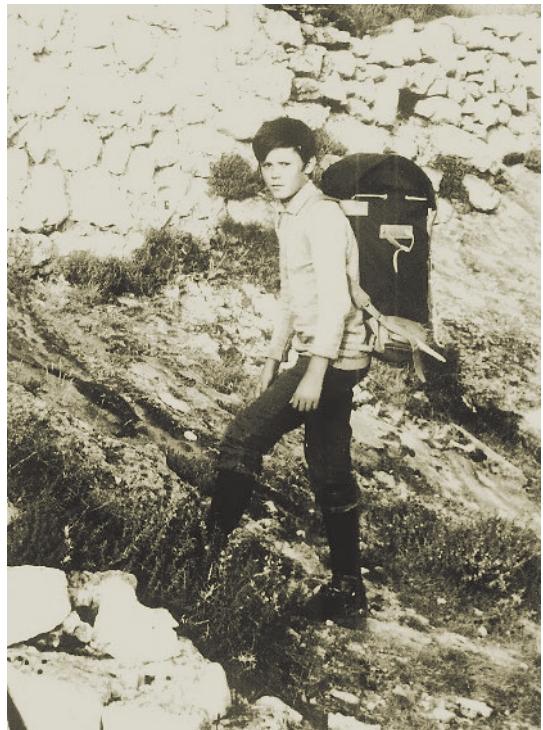
Ur.

O strahu

Edvard Retelj

Strah je prisopoda s nebrojeno mnogo lica. Strah od visine, strah od dubine, strah od nepoznatoga, strah od neizbjegnoga, strah od nadolazećega, strah od... Strah je loš jer otklanja svaku pozitivnu misao, istovremeno inhibirajući racionalno biće u nama. Pred strahom razum uzmiče, a odluke prepusta refleksima na razini leđne moždine. Sa strahom tonemo duboko u vlastitu evolucijsku prošlost. Ali... strah je i dobar. Tjera nas da preispitujemo svoje odluke, da razmisljamo unaprijed, drži nas na oprezu. Strah je važan za održanje vrste. I ne samo naše.

Moj prvi susret s planinom bijaše ujedno i prvi susret sa strahom. Bilo je to davno, jako davno, u neka moja pradavna vremena. Planina bijaše Mosor, a put... onaj između Žrnovnice i Lugarnice. Radost i sreća priprostog ljudskog bića kakav sam tada bio, teško da se riječju i sloganom dadu iskazati. Sjećanja prizivaju slike ljupka šteneta dok veselo istražuje svaki cvijet i travku na davno zagubljenim livadama mog djetinjstva. I sve bijaše dobro do trenutka kada se planina počela uzdizati i propinjati poput vala tjeranog jugom, za kakva tmurna i oblačna dana. Nestalo je sreće, a predamnom se ukazaše ponori strašniji od svih poslije viđenih. Uplakana lica i drhtava tijela uzmicao sam pred ambisom i zavlačio se duboko u skrovitost obližnje pukotine onako kako to rade kukci dok uzmiču pred stotinu ili tisuću puta većom prijetnjom bojeći se za vlastiti život. Valjalo je tada prikupiti hrabrost i krenuti dalje. Nikada poslije ne osjetih takvu navalu straha kao tog jesenjeg dana 1967. godine negdje podno grebena mosorske Pukline, odakle se umornu hodaču još pola sata valjalo uspinjati do planinarske kuće. A prilika je svakako bilo jer sam djetinjstvo, mladost i dobar dio zrele životne dobi proveo visoko, negdje između zemlje i neba, u stijenama i planinama razasutima svuda po svijetu, od južnih i toplih padina Kozjaka, Mosora i Biokova, sivocrvenkastih vertikala sjeverne stijene Anića kuka, zaledenih i studenoj buri izloženih sjevernih stijena hercegovačkih planina, razdrobljene i oblicima bogate sjeverne stijene Triglava, sjevernih stijena

BRANKO DODIG

Na Mosoru u jesen 1972.

moćnoga Grandes Jorasses, gracilnog Matterhorna i silovitog Eigera, ledenih slapova nestvarne Mount Kenye, tajnovitih i mističnih vrhova Tien Shana i Fanskih gora, neizrecivo lijepih, ledom i snijegom optočenih vrhova peruanskih Anda, pa sve do blještavih južnih himalajskih stijena, čija je veličina i prostranstvo teško shvatljiva priprstu ljudskom umu.

Godinama poslije polako sam stvarao privid da poznajem sve dimenzije straha i da se mogu nositi sa svakim od njih kao onoga mirnog, toplim bojama obojanog jesenjeg dana u samo praskozorje svog postojanja. Međutim, u vremenu sadašnjem, kada čovjek moga vijeka polako počinje podvlačiti prve crte, a zagledanja preko ramena u vlastitu prošlost bivaju sve češća, kao zla kob sustigla me spoznaja da i od najgorega gore postoji! Strah je to koji nagriza i izjeda svog domaćina, stalno. Strah za drugog, ne za sebe.

V R H

Bat na Kijevoškom Kozjaku (1206 m)

Bat je najviši vrh Kijevoškog Kozjaka. S vrha u dubinu sjeverno i istočno spušta se stijena visoka oko 150 metara. Nekoliko desetaka metara sjevernije od glavnoga vrha nalazi se velik metalni križ okrenut prema Kijevu. S vrha se pruža prekrasan vidik sjeverno na selo Kijevo i prema Dinari, na istoku se vide Troglav, jugoistočno Perućko jezero i Svilaja, na jugu se vidi Moseć i dalje jugozapadno Promina, Petrovo polje i Drniš.

Koordinate: N 43° 57'47.0"E 16° 19'47.9"

Žig: Metalni žig je u stijeni na vrhu (malo prije križa, s desne strane)

Prilaz: Kijevo – Bat 2.30 h

Početak jedinog puta za uspon je u Kijevu na državnoj cesti Vrlika – Knin, kod osnovne škole, 1 km prije skretanja prema Glavašu i Uništima (glezano iz smjera Knina). Od tog mjesta treba poći najprije za markacijom kroz selo. Nakon 10' hoda markacija presijeca seosku asf. cestu i nastavlja širokim kolnim putom po ravnom terenu. Nakon 20' kolni put stiže do visoke ograde lovišta. Da bi se moglo proći kroz ograđeni prostor, na ulazu i izlazu iz njega (30' dalje) koncesionar lovišta postavio je metalne ljestve. Nakon izlaska iz ograđenog lovišta, markacija se dalje strmiće, u zavojima kroz šumu, uspinje 20' na prijevoj Bilo. Tu staza izlazi iz šume na travnatim hrbatima i njime vodi desno do vrha.

Zemljovid: Kijevoški Kozjak nije prikazan ni na jednom planinarskom zemljovidu

KT: Hrvatska planinarska obilaznica, Najviši vrhovi hrvatskih županija

U svakom broju predstavljamo planinarske kuće, obilaznice, vrhove Hrvatske planinarske obilaznice, zanimljive internetske stranice i poneku zanimljivost iz prošlosti

ALAN ČAPLAR

Četiri rijeke karlovačke

Tip obilaznice: vezna linjska

Osnovana: 1996.

Minimalno vrijeme obilaska: 10-12 h

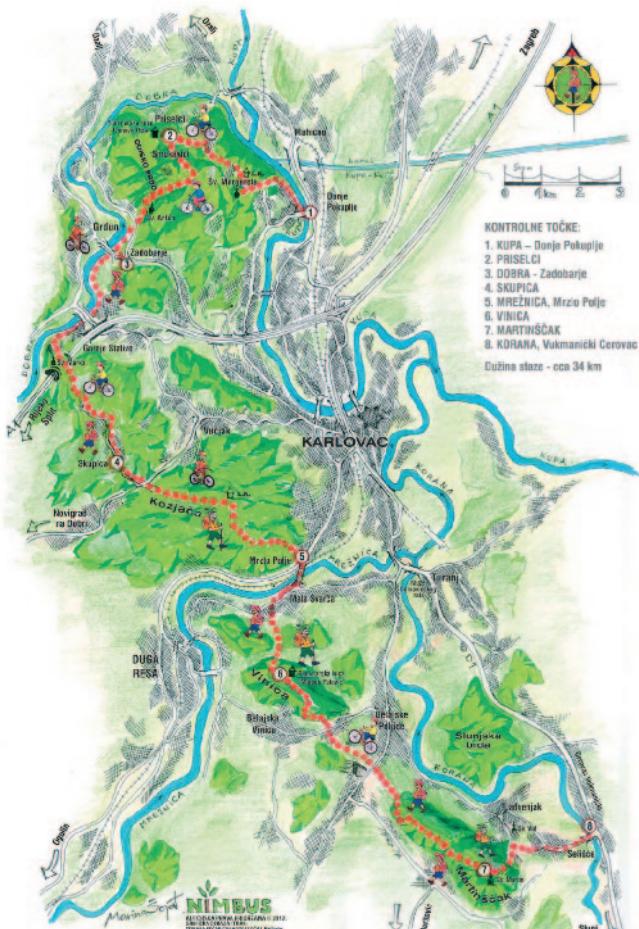
Broj KT-a: 8

KT: Donje Pokupje, Ivanova hiža u Priselicima, Zadobarje, Skupica, Mrzlo Polje, Vinica, Martinščak, Vukmanički Cerovac

Uvjet za priznanje: Obilazak svih KT-a

Upravlja: HPD Martinščak, Karlovac

Obilaznicu »4 rijeke karlovačke« osmisili su i obilježili članovi HPD-a Martinščak 1998. u znak sjećanja na obranu karlovačkog kraja u Domovinskom ratu. Prošle godine obilaznica je obnovljena te je izdan novi dnevnik puta s kartom. Put povezuje četiri rijeke – Kupu, Dobru, Mrežnicu i Koranu preko šumovitih brda i brežuljaka u okolini Karlovca. Obilaznica je duga oko 30 km a može se prijeći za 10 do 12 sati. Dnevnik obilaznice može se vidjeti na web adresi HPD-a Martinščak www.hpd-martinscak.com.hr.

Planinarska obilaznica Četiri rijeke karlovačke

ALAN ĆAPLAR

PLANINARSKA KUĆA

Planinarska kuća »Orlove stine« (1065 m) na Svilaji

Planinarska kuća Orlove stine nalazi se na rubu prostranog dolca, na obronku Orlovih stina, 5,5 km od Zelova, a jugoistočno od najvišeg vrha Svilaje. To je zidana dvokatnica s kuhinjom, blagovaonicom te četiri spavaonice, a u suterenu je zimska soba. Kuća je idealno ishodište za uspone na vrh Svilaje te na obližnje Orlove stine. Sagrađena je i uređena trudom članova PD-a »Svilaja« iz Sinja.

INFO

Otvorena: po dogовору

Opskrbljena: pićem, jelom po dogовору

Mjesta za noćenje: 6 u zimskoj sobi, skupna spavaonica se uređuje

Upravlja: PD Svilaja, Sinj

Informacije:

Zoran Vejić 091/56-46-024,

Ivica Kodžoman 098/439-150

Prilaz vozilom: od Hrvaca asf. cestom u Zelovo, tu skrenuti d. asf. cestom prema G. Ogorju i nakon 2,5 km na prijevoju opet d. na mak. cestu kojom 3 km do kuće

www.hpd-vihor.hr

Web zagrebačkoga HPD-a »Vihor« ističe se modernim i preglednim dizajnom. Sadržaja nema mnogo, što i nije neobično s obzirom na činjenicu da je stranica uspostavljena tek nedavno, no vrijedi pohvaliti činjenicu da je sav ponuđeni sadržaj organiziran na pregledan i dobro osmišljen način. Posebno su obrađeni Kapelski planinarski put, Vihoraški put, planinarska kuća Vinište i društvene sekcije, a ukratko je prikazana i povijest društva. Web sadrži i aktualnosti iz društva (uglavnom najave izleta) te pregledan godišnji plan.

www.hpd-vihor.hr

IZ PLANINARSKE PROŠLOSTI

Zavrzlame sa Sv. Gerom u Žumberku

Rijetko gdje postoji takva oronimska zbrka kao s tim vrhom i cijelom planinom. Nije čudno što svaki od dva naroda koje ta planina dijeli ima za nju svoje ime – Slovenci su je nazvali Gorjanci, Hrvati Žumberačka gora – ali glede imena najvišega vrha čudna pometnja traje dulje od jednog stoljeća. Na najvišem su vrhu (1178 m) hrvatski uskoci u 15. stoljeću sagradili kapelicu sv. Ilike i po njoj vrh nazvali Sveti Ilija. Slovenci su taj isti vrh nazvali Sveta Jera (njemački sv. Gertruda) po istoimenoj kapelici sagrađenoj tik pored hrvatske kapelice; dijeli ih samo nevidljiva državna međa. Ista vjera, ali različiti obredi: u Sv. Iliju istočni (grkokatolički), u Sv. Jeri zapadni (rimokatolički) obred. Kad je tijekom vremena kapelica sv. Ilike dotrajala i postala ruševina, postupno je na hrvatskoj strani za vrh prevladalo ime Sveti Gera (ne Sveta Jera!). Iako se poslije urušila i Jerina kapelica, a Ilijina je obnovljena, ipak se i danas za taj vrh zadržalo među hrvatskim planinarama ime Sv. Gera. Među hrvatskim hodočasnicima koji svake godine posjećuju obnovljenu kapelicu sv. Ilike čuje se nehotičan dvosmislen izraz: Sveti Ilija na Svetoj Geri.

Da problem bude još komplikiraniji, Slovenci su taj vrh 1923. preimenova-

vali u Trdinov vrh po svom književniku Janezu Trdini (1830. – 1905.) i ljutili se što ga i Hrvati nisu prihvatali (prema hrvatskim tvorbenim pravilima bio bi to Trdinin, a ne Trdinov vrh). To je tim čudnije zato što bi Hrvati trebali Trdinu poštovati možda i više od Slovenaca, iz zahvalnosti što je za vrijeme zloglasnog Bachova absolutizma kao profesor hrvatskog jezika u Varaždinu i Rijeci dio svog života posvetio odgajanju hrvatskih đaka u narodnom duhu te zbog toga imao neprilika s tadašnjim germanizatorskim režimom. O tome je Trdina napisao vrlo čitku autobiografsku knjigu »Bachovi husarji in Iliri. Spomini iz moje profesorske službe na Hrváškem (1853–1867)«, koja je prevedena i na hrvatski (Zagreb, 1980).

Danas se u blizini objiju kapelica nalazi na hrvatskoj strani vrha vojni objekt bivše JNA sa slovenskom posadom, koji je Hrvatska vlada 1999. poklonila Hrvatskom planinarskom savezu. Kad jednom taj objekt буде preuređen u planinarski dom, zar ne bi bilo povjesno opravданo da ga imenujemo po prof. Trdini i tako ujedno iskažemo slovenskim planinarama prijateljsku gestu?

prof. dr. Željko Poljak

Vremeplov

6.4.1853. rođen Dragutin Hirc, prvi urednik Hrvatskog planinara

6.4.1981. u Zagrebu podijeljene diplome Fakulteta za fizičku kulturu prvoj generaciji hrvatskih instruktora planinarskih specijalnosti

9.4.1852. nakon provjere šest nezavisnih mjerjenja, Peak XV u Himalaji s visinom od 8839 m proglašen je najvišim na svijetu i poslije nazvan Mount Everest

9.4.1927. prva smrtna planinarska nesreća u Hrvatskoj – Etelka Hagenreiter na Klečićama

14.4.1874. susret J. Frischaufa s B. Budisavljevićem i V. Mažuranićem u Ogulinu na kojem je potaknuto osnivanje prve hrvatske planinarske udruge

16.4.1943. umro Miroslav Kulmer, grof i veleposjednik iz Šestina, predsjednik hrvatskih planinara s najdužim stažem u povijesti – 29 godina

23.4.1966. u domu »Grafičar« na Sljemenu podijeljene prve značke »Vodič PSH«

HPD »Sisak« – trideset nam je godina tek

HPD »Sisak« obilježio je 30. obljetnicu neprekidnog rada svečanim predstavljanjem monografije o radu društva od 1982. do 2012., čija je glavna urednica Ljubica Matijašević. Monografija obuhvaća sljedeće cjeline: 1. Počeci, 2. Razvoj HPD-a »Sisak« od 1982., 3. Istaknuti članovi, 4. Nagrade i priznanja Društvu, 5. Planinari u eko-akcijama, 6. Značajne radne akcije, 7. Zapisi o Društvu i pojedinačnim izletima, 8. Najviši vrhovi članova HPD-a »Sisak«, 9. Sjećanja na preminule planinare.

Monografija prikazuje početke planinarenja na sisačkom području i najvažnije događaje koji su obilježili razvoj sisačkog planinarstva u posljednjih trideset godina. PD »Sisak« dio je velike planinarske zajednice koja voli prirodu te štiti okoliš i objekte, pa je dio sadržaja posvećen radnim i ekološkim akcijama. Velik dio monografije posvećen je društvenim izletima.

Početkom planinarstva u Sisku može se smatrati 1924. godina, kada je na poticaj prof. Josipa Kožarića, dr. Josipa Piškulića i upravitelja ciglane i hrvatske štedionice u Sisku Petra Košćevića osnovana podružnica Hrvatskoga planinarskog društva pod nazivom »Gvozd«. U prvi odbor bili su izabrani predsjednik Zdenko Trnski, tajnik Petar Košćević, Ante Saller, dr. Josip Piškulić i Franjo Perina. U prvoj godini djelovanja »Gvozd« je imao 16 članova i priredio je izlete na Plješivicu, Sljeme, Cepeliš i u Hrvatsko primorje. Nakon prvih ushićenja, Društvo je oslabjelo i postojalo još samo nekoliko godina.

Planinarsko društvo »Sisak« osnovano je nakon Drugoga svjetskog rata, 18. lipnja 1948. Predsjednici Društva bili su Zlatko Vuletić, Ivica Maraković i Ernest Ortolan, a za tajnika je izabran Ivica Weiss. Društvo je organiziralo izlete u gotovo sve planinarske predjele tadašnje Jugoslavije. Prema popisu iz 1948. godine, koji su potpisima ovjerili predsjednik Zlatko Vuletić i tajnica Mira Mayer, Društvo je brojilo 184 člana. PD »Sisak« bio je jedan od osnivača Planinarskoga saveza Hrvatske 20. lipnja 1948. Člansku iskaznicu pod brojem 1 primio je Ivica Weiss.

U razdoblju od 1966. do 1982. planinarstvo je u Sisku djelovalo putem ogranača zagrebačkih društava. Godine 1970. u Sisku je na poticaj Jože Štamfa osnovan ogrank planinarskoga društva PTT »Sljeme« iz Zagreba u radnoj organizaciji PTT-a. Prilikom osnivanja PD-a »INA-Inženjering« 1979. godine, u Sisku je istovremeno osnovana podružnica toga Društva s desetak članova. Podružnica je doživjela vrhunac 1985.,

kada je imala sedamdesetak članova iz radne organizacije i vanjskih članova, uglavnom zbog skijaške sekcije u Društvu. Godine 1986. Društvo je promjenilo ime u »INA-Projekt«. Broj članova Društva bio je vrlo malen, i to su uglavnom bili podupirajući članovi.

Planinarsko društvo »Sisak« osnovano je 21. prosinca 1982. Na osnivačkoj skupštini bilo je šezdeset članova, a to Društvo neprekidno djeluje i danas pod nazivom Hrvatsko planinarsko društvo »Sisak«. Za predsjednika Društva bio je izabran Mijo Štrk, koji je ujedno bio i inicijator osnivanja. Izvršni odbor činili su, osim predsjednika, zamjenik predsjednika Nikica Perković, tajnik Dragomir Radišić te članovi Ksenija Puhača, Branko Kukrika, Duško Baljak, Žarko Kovačić, Ljerka Zlatović, Jovica Glijaković, Viktor Jurković i Ivica Bašić. Društvo je registrirano 14. veljače 1983. i upisano u Registar društvenih organizacija. Dana 25. travnja 1996. preregistrirano je pod nazivom Hrvatsko planinarsko društvo »Sisak«.

Prvi izlet Društva, nakon ponovnog osnivanja, organiziran je na Hrastovičku goru 9. travnja 1983. Izlet je organizirao tadašnji predsjednik Mijo Štrk. Svake godine u isto vrijeme organizira se izlet na isto odredište, uz prekid za vrijeme Domovinskoga rata.

Broj članova mijenja se tijekom godina. Godine 1983. bio je u Društvu 81 član. Između 1991. i 1993. broj članova stagnirao je zbog ratnih događanja. Godine 2005. bilo je upisano dvjestotinjak članova, da bi 2012. Društvo zaključilo s 282 člana.

U Društu su djelovali brojni prosvjetni radnici, koji su ostavili trag u radu s mladima. I samo se Društvo u svom radu skrbilo o školovanju svojih planinara, tako da danas imamo školovane markaciste, vodiče društvenih izleta i članove sa završenim alpinističkim tečajevima. HPD »Sisak«, u suradnji s HPS-om, organizirao je 2009. i 2012. planinarsku školu, koju je uspješno završilo 49 planinara.

Promidžba Društva ostvaruje se sredstvima javnog informiranja, izložbama, izložbenim ormarima, predavanjima, uređivanjem internetske stranice Društva te nizom ostalih aktivnosti. HPD »Sisak« i njegovi članovi u svojim su dugogodišnjem radu nagrađivani i pohvaljivani za dostignuća i doprinos od osobitoga značenja za razvitak i ugled planinarstva. Redovito se uključuju u akcije na razini lokalne zajednice čiji je cilj zaštita prirode i promicanje zdravoga života. Organizirano djelovanje Sekcije za zaštitu prirode počelo je s njezinim osnivanjem 2004. Sekcija djeluje edukacijski i ekološki.

Edukacijsko djelovanje odnosi se na organiziranje predavanja i izleta, a ekološko je vezano uz radne akcije u prirodi.

HPD »Sisak« upravlja planinarskim objektom na Oltarima na sjevernom Velebitu. Na Oltarima su, uz planinare iz Siska, boravili i planinari iz svih krajeva Hrvatske, ali i planinari iz Slovenije, Češke, Slovačke, Švicarske, Nizozemske, Francuske i SAD-a. Članovi Društva popeli su se nekoliko puta na Mont Blanc, a pohodili su Matterhorn, Grossglockner, Kilima-

njaro, Himalaju, Ararat, Aconcagu i Ishincu u Južnoj Americi.

Izdavanjem monografije povodom 30. obljetnice osnutka HPD-a »Sisak« osiguran je na jednom mjestu trag o ljudima i događajima koji su obilježili razvoj sisačkoga planinarstva. A nama preostaje odazivati se i dalje zovu planina. I mi mali, izgubljeni u njihovoj nadmoći, pokoravamo se njihovoj ljepoti. Pozivamo i vas da otkrijete čaroliju koja nam se uvukla u srca i snaži naše duše i tijela. Trideset nam je godina tek.

Ljubica Matijašević i Marija Medved

Vrijeme je da se predstavimo: mi smo PD »Sveti Jure« iz Solina

Nakon malo više od godinu dana našeg postojanja vrijeme je da se predstavimo hrvatskoj planinarskoj javnosti, pa evo nekoliko osnovnih podataka o nama!

Osnovani smo u studenom 2011. u gradu Solinu, koji ima oko 25 tisuća stanovnika, a donedavno nije imao svoje planinarsko društvo. Nije da Solinjani ne vole planine i da ne šetaju po planinama jer mnogi naši sugrađani članovi su društava iz Splita ili Kaštela. Uz njih se pojavila skupina ljudi koji nisu bili članovi njednog društva, već su se spontano sprijateljili za neorganiziranih susreta po planinama, a koji su uvidjeli da bi svoju strast prema planinarenju mogli usmjeriti na organizirane pohode i najlakše ju prenositi na druge ljudе upravo kroz djelovanje planinarskog društva.

Ti ljudi sada čine Upravni odbor Društva kojemu je na čelu predsjednik Davor Mikas. Tajnik je Antonio Živaljić, a članovi su Nikša Knez, Branko Čurković, Josip Žižić, Ivica Grubišić, Jozo Racetin, Jasmina Bošković i Tihana Žižić. Od zamisli do ostvarenja prošlo je tek nekoliko mjeseci. Osnivačka skupština Društva, kojoj su nazočili brojni poznati planinari i alpinisti iz našeg okruženja, vodstvo HGSS-a s pročelnikom Vinkom Prizmićem te člinci ljudi grada Solina predvođeni gradonačelnikom Blaženkom Bobanom, održana je 25. studenoga 2011. Nakon osnivanja i upisa u registar udruga pod imenom PD »Sv. Jure« Solin, što je inače najviši vrh solinskog dijela Kozjaka, postali smo članicom HPS-a te su u siječnju 2012. započeli upisi

Prva opća planinarska škola PD-a »Sveti Jure« iz Solina

članova. U prvoj godini Društvo je imalo 150 članova. Zapažena je bila i proslava našega prvog rođendana kad smo uz redovnu skupštinu priredili i pijanistički koncert dvojice naših članova, Marina Limića i Srđana Kozlice.

Da mislimo ozbiljno pokazala je i organizacija prve opće planinarske škole koju je pohađalo 25 naših članova. »Diplomiranim« je planinarima diplome HPS-a uručio naš proslavljeni alpinist Stipe Božić, koji je Društvu velika potpora od samoga početka. Budući da smo shvatili kako je edukacija vrlo bitna, te kako s vremenom u našem Društvu želimo razviti i ostale specijalističke planinarske sekcije, nastavili smo s edukacijom svojih članova pa je tako u prošloj godini skupina solinskih planinara pohađala i tečaj za markačiste, a čak je 14 članova odlučilo pristupiti i tečaju za vodiče koji je HPS u veljači organizirao na Mosoru.

Želimo ljepote planinarenja približiti što većem broju svojih sugrađana, pogotovo mladima, koje je možda i najteže aktivirati, pa stoga razmišljamo i o alpinističkoj i speleološkoj sekciji, te sekciji za slobodne penjače. Naravno, te specijalističke sekcije osnovat ćemo tek kad budemo sigurni da za njih ima zanimanja i da će uistinu zaživjeti među našim članovima. Najbolji je put prema širenju naših aktivnosti edukacija pa stoga i ove godine u suradnji s HPS-om i HGSS-om organiziramo opću planinarsku školu.

Uz to što posjećujemo planinske vrhove u bližoj i daljoj okolini, kao i one izvan granica Lijepa Naše, odlučili smo biti i koristan član svoje mjesne zajednice pa smo se aktivno uključili u život svoga grada. Kako i priliči ljubiteljima prirode, organizirali smo nekoliko

akcija čišćenja planinarskih putova na nama najbližoj planini, Kozjaku, a jedna je od zapaženijih akcija bila čišćenje šume Voljak, mesta odakle planinari kreću na pohode po Kozjaku. Da mislimo ozbiljno, shvatili su i čelni ljudi grada Solina i solinske turističke zajednice, koji nam pružaju potporu u našim aktivnostima pa tako u suradnji s Turističkom zajednicom planiramo jedan nov i zanimljiv turistički proizvod – uređenje tematske staze po Kozjaku, putovima Ilira i starih Rimljana.

Iako još nemamo svoj dom, kuću ni sklonište, prema zamisli studenata okupljenih u organizaciji AIESEC, grad uz pomoć europskih fondova planira pribaviti sredstva za izgradnju vidikovca i planinarskog doma na vrhu Svetog Jure na Kozjaku, koji bi naše Društvo dobilo na upravljanje. Ako projekt ne dobije potrebna sredstva, mi nećemo odustati od izgradnje, a do potrebnog ćemo novca uz potporu Grada doći drugim kanalima.

Da mislimo ozbiljno, pokazali smo i time što smo nakon samo godinu dana postojanja prihvatali organizaciju Dana planinara Dalmacije. Ta akcija održat će se od 26. do 28. travnja. Glavni logor bit će na solinskim Blacama, zakozjačkom naselju raseljenom koncem 60-ih godina prošlog stoljeća. Uz planinare iz svih krajeva Dalmacije i drugih dijelova Hrvatske, već su nam se najavili i gosti iz BiH. Detaljan program manifestacije bit će objavljen na našim stranicama www.pd-svjure.hr. Naravno, svi su planinari dobrodošli, a mi ćemo se potruditi da budemo dobri domaćini i upoznat ćemo vas s ljepotama Kozjaka i našega Solina. Zato, dragi planinari, dodite nam i uživajte zajedno s nama!

Vesna Žizić

Uspješno održan zimski tečaj za vodiče na Platku

Komisija za vodiče HPS-a organizirala je i od 3. do 9. veljače 2013. izvela zimski tečaj za vodiče HPS-a. Na tečaju je sudjelovalo 19 polaznika iz stanica vodiča Varaždin, Zagreb, Rijeka, Istra, Šibenik i Split te ukupno 14 instruktora, među kojima je bilo vodiča instruktora, instruktora HGSS-a, instruktora alpinizma te kandidata za vodiče instruktore, uključujući i lječnicu. Posebne pohvale zaslužuju stanice Istra i Šibenik koje su na tečaju okupile najviše kandidata i, naravno, matičnim planinarskim udružama polaznika, koje su prepoznale važnost i potrebu za vodičkim školovanjem svojih članova (PD »Glas Istre«, PD »Planik«, PD »Obzova«, HPD »Zagreb-Matica«, HPD »Kamenar«, HPK »Sv. Mihovil«, PD »Strilež«, PK »Ivanec«, HPD »Kapela«, HPD »Mosor« i HPD »Bilo« Koprivnica). Voditelj tečaja bio je pročelnik Komisije za vodiče Dorijan Klasnić.

Zimski tečaj za vodiče prvi je put izведен prema novom Programu školovanja u Vodičkoj službi HPS-a, koji je usklađen s UIAA standardima obuke. Poseban naglasak stavljen je na svladavanje vještina zimskog planinarenja, kretanja pomoću krplji te kretanja po zaledenoj podlozi.

Osim primarne zadaće obučavanja vodičkih kadrova, tečaj je poslužio i za osnaživanje vještina instruktorskoga kadra u Vodičkoj službi HPS-a, na zadovoljstvo svih sudionika, koji su imali prilike čuti više od 20 sati kvalitetnih stručnih prezentacija, na terenu s instrutorima provesti više od 40 sati

DORIJAN KLASNIĆ

Izrada snježnog sidrišta

nastave te uvježbavati kako tehničke, tako i vodičke vještine.

Tečaju je prethodio ispit za vodiče HPS-a, kojemu je pristupilo 40 kandidata. Pismene i usmene dijelove ispita te provjeru vještina provodilo je 11 vodiča instruktora i asistenata. Vodička služba HPS-a osnažena je nakon ispita s četiri vodiča A standarda, 16 vodiča A i D standarda te 12 vodiča ABD standarda, dok su preostali kandidati uglavnom zadovoljili, ali trebaju još malo uvježbati određene nastavne sadržaje u matičnim stanicama planinarskih vodiča.

Dorijan Klasnić

MARIJAN JANKO

NOVA IZDANJA

**60 GODINA
HRVATSKOGA
PLANINARSKOG
DRUŠTVA "JELENGRAD"**

60 godina Hrvatskog planinarskog društva »Jelengrad«

Naslov je to povjesnice HPD-a »Jelengrad« iz Kutine, knjige s 326 stranica veličine 17 × 23,5 cm i mekog uveza. Čitajući tko su autori knjige ugodno se iznenadite kad vidite kako pod dirigentskom palicom glavnog urednika tekstove piše sedamnaestorica autora. Na prvi pogled, nije taj broj tako velik, ali kad saznate da je to praktički trećina Društva, osjećaj se naglo mijenja. Za pojedina poglavlja ne navodi se tko je napisao i/ili uređio tekst, a u jednom se poglavljtu to čini na njegovom kraju. Zanimljivo je kako ovaj formalan nedostatak budi pozitivan osjećaj kad se shvati kako je on posljedica iskrene skromnosti sudionika u stvaranju knjige koji su dali prednost tekstu pred samima sobom.

Već na prvo listanje uočljivo je kako se kroz knjigu njeguje jedinstven stil prikaza građe pojedinih cijelina. Sve cjeline unutar knjige odvojene su novijim fotografijama gorskih motiva u najvećem mogućem formatu, lijepo i uočljivo te svrhovito jer omoguće lakše i brže praćenje i razumijevanje teksta. Na taj su način izbjegnute i prazne stranice, a postojanje crno-bijelih fotografija naglašeno. Teško je reći jesu li dojmljivije stare crno-bijele fotografije ili velebni novi »kolori«. Zapravo, najvažnije je što iz rukopisa jednih i drugih fotografija izbija duh vremena u kojem su snimljene.

Knjiga započinje opisom prvih početaka organiziranog planinarenja u Moslavini, kraju čije je središte grad Kutina. U taj su dio utkani i kratki povijesni osvrti na ostala važnija moslavačka naselja čime

je organizirano planinarstvo smješteno u primjereni vremensko-prostorni kontekst. U tekstu se lijepo uočavaju prve naznake i prvi korijeni nastajanja Društva te prati njegov život u realnim okolnostima do današnjih dana. Povjesnica završava bibliografijom planinarstva u Moslavini. Ovo vrijedno povjesno istraživanje upotpunjeno opisom sadašnjosti nezaobilazno je štivo za sve one koji budu proučavali i pisali o općoj povijesti Moslavine ili pojedinim njenim dijelovima.

Rijetko je sresti se s ovako temeljitim prikazom jednog društva. Čak ni relativno mali broj članova Društva ne umanjuje vrijednost temeljitosti pa i širine prikaza. Kako je sve prikazano odista temeljito, mnogi će pronaći sebi posebno zanimljiv dio. HPD »Jelengrad« brojčano je relativno malo društvo, ali zato relativno visokog dometa.

Tekstovi su pisani s puno emocija, ali ne na štetu neumoljivih činjenica. Takav pristup radu i životu zahtjeva jednu iznadprosječnu razinu međuljudskih odnosa što se također zrcali iz autorskih tekstova knjige. Ugodno je čitati knjigu iz koje isijava jednostavna zanesenost planinama i planinarstvom. Prvo što sam osjetio nakon pročitane povjesnice bila je želja učlaniti se u takvo društvo.

Hrvoje Zrnić

Glasnik Kamenara broj 19

Krajem prošle godine iz tiska je izašao 19. broj »Glasnika Kamenara«. Godišnjak šibenskog HPD-a »Kamenar«, kao i prošlih godina, ima 20 stranica A4

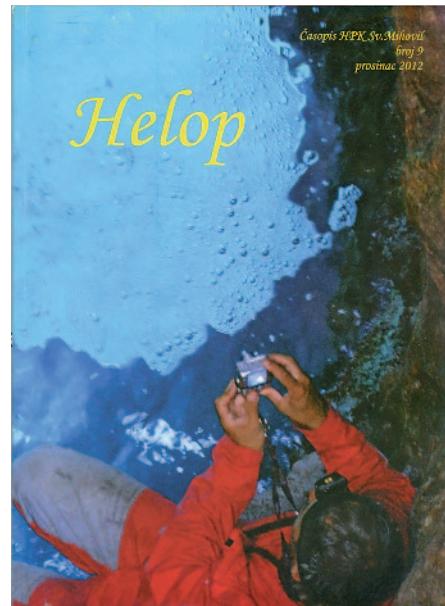

formata, a sadrži tekstove koji slikovito prikazuju aktivnosti Društva u protekloj godini. Posebnu slikovitost časopisu daju brižljivo birane fotografije društvenih akcija, tiskane u boji i uklopljene u prepoznatljiv i vrlo pregledan dizajn. Vrijedi zabilježiti da vodeću ulogu u »Kamenaru«, a tako i u društvenom časopisu, imaju planinarke. »Ženska ruka« posebno se odražava u tome što u člancima pretežu osobni dojmovi i duboko proživljeni doživljaji s planinarskih izleta, a ne faktografske bilješke. Urednica časopisa je predsjednica »Kamenara« Sonja Cukrov-Sunko, a uredništvo uz nju čine još tri istaknute članice. Većinu tekstova i fotografija potpisuju upravo planinarke. »Glasnik Kamenara« izlazi stalno već gotovo dvadeset godina i po tome već ima tradiciju kojom se može ubrojiti među najdugovječnije društvene časopise u hrvatskoj planinarskoj povijesti. Dužu tradiciju, osim stoljetnoga »Hrvatskog planinara«, imaju još časopisi »Speleolog«, »Velebiten« i »Lički planinar«, a u prošlosti su duži život imali još samo riječki »Planinarski list« i koprivnički »Bilogorski planinark. Časopis se dijeli besplatno, a može se nabaviti kod izdavača (HPD »Kamenar«, Kralja Zvonimira 42, 22000 Šibenik).

Alan Čaplar

Novi broj Helopa (broj 9)

Šibenski HPK »Sveti Mihovil« izdao je u prosincu 2012. dosad najopsežniji broj svoga godišnjaka »Helop«. Na ukupno čak 160 stranica B5 formata objavljeno je pedeset članaka, pa ovaj broj ima obilježja knjige. Osim speleoloških aktivnosti šibenskih planinara, koje

su prevladavale u nekim prijašnjim brojevima, u ovom su izdanju primjereni zastupljene i planinarske teme. Časopis zasluguje bolju grafičku obradu, no unatoč tome vrijedi ga pohvaliti jer lijepo fotografije na gotovo svakoj stranici čine časopis privlačnim i zanimljivim za listanje. Urednica »Helopa« je Tatjana Bračanov, a časopis se može nabaviti od HPK »Sveti Mihovil«, Josipa Jelačića 28, 22000 Šibenik.

Alan Čaplar

PISMA ČITATELJA

O planinarstvu u Karlovcu

U vijesti pod nazivom »Proglašeni najbolji u karlovačkom planinarstvu u 2012. godini«, koja je objavljena u »Hrvatskom planinaru« br. 2/2013 na 100. i 101. stranici, autor teksta g. Mladen Kuka na »zanimljiv« način opisuje stanje u karlovačkom planinarstvu, sagledano na žalost samo iz jedne perspektive. Riječ je o perspektivi Planinarskog saveza grada Karlovca (PSGK). Budući da sadržaj vijesti čitatelje upućuje na zaključak da je njihov izbor jedini odgovarajući izbor »najboljih u karlovačkom planinarstvu«, osjećam se dužnim dati nužno pojašnjenje.

Planinarsko društvo »Dubovac« iz Karlovca, s registriranim više od 450 članova, najjača je i najveća udruga građana u Karlovcu u 2012., a po brojnosti članstva

ubraja se i među veća planinarska društva u Hrvatskoj. Skupština toga društva donijela je na pretprošloj godišnjoj sjednici 16. prosinca 2011. odluku o udruživanju PD-a »Dubovac« u PSGK. Odlukom Upravnog odbora od 10. veljače 2012. i pismom predsjednika Društva od 27. veljače 2012. ta se odluka o udruživanju pokušala sprovesti u djelo. Pokušala, kažem, zato što nikada nije stigao odgovor od vodstva PSGK-a – ni pozitivan niti negativan. O svemu posjedujemo pisani dokumentaciju (uključujući i poštanske povratnice). Ne čudi nas što nikad nismo dobili odgovor jer imamo saznanje da PSGK od osnutka nije održao zakonski propisane redovne godišnje skupštine. Također bih kao član najbrojnijega planinarskog društva u Karlovcu mogao

postaviti i pitanje legitimnosti samog osnutka, a i postojanja PSGK-a, koji za svoje osnivače i sadašnje redovne članice ima udruge koje ne djeluju u okviru Hrvatskoga planinarskog saveza.

No kako motivi osnivača i samog osnutka PSGK-a nisu predmet ovoga osvrtka, vratimo se predmetnoj vijesti. Već sâm naslov vijesti »Proglašeni najbolji u karlovačkom planinarstvu u 2012.« čitatelja navodi na pogrešan zaključak i sugerira mu misao koja nema poveznica sa stvarnom slikom karlovačkog planinarstva. Naime, u odabir »najboljih« ušli su isključivo članovi PSGK-a, bez nekih jasnih kriterija. To bi trebalo jasno definirati, a ne nametati tvrdnju da se radi o »najboljima u karlovačkom planinarstvu«, kako to čini autor, g. Kuka. Kao dobar poznavatelj karlovačke planinarske scene, prilično sam siguran da bi se u planinarskom društvu »Dubovac«, čiji su članovi vodiči, instruktori, pročelnici stručnih komisija HPS-a, pročelnici stanica vodiča HPS-a, gorski spašavatelji, voditelji i sudionici

međunarodnih ekspedicija i mnogošto drugo, sigurno pronašao i netko tko je malo bolji od najboljih, ako kao kriterij uzmem »karlovačko planinarstvo«. Jedina je poticajna misao iz cijelog članka da je nagrada dodijelio Upravni odbor PSGK-a, što implicira da se taj UO za tu priliku i sastao, pa možda postoji i odluka o održavanju redovne skupštine na kojoj ćemo biti primljeni u redovno članstvo, kako bismo i mi, kao članovi najbrojnije karlovačke planinarske udruge, mogli konkurirati za neku od nagrada PSGK-a ili barem biti uključeni u njegov rad.

I za kraj, naveo bih citat sa službenih stranica PSGK-a: »Savez trenutačno ima pet članica, od čega su tri organizacije klasična planinarska društva. Za žaljenje je što i PD »Dubovac« nije, voljom svojega vodstva, član gradskog planinarskog saveza.« Kada pogledate u ovom osvrtu navedene činjenice, nije li ovakav napis žaljenja vrijedan?

Damir Basara, PD »Dubovac«

HRVATSKA PRIRODNA BAŠTINA

Dr. sc. Ante Pelivan

III. IZDANJE

format **16,5 x 24 cm**
više od **800** fotografija i karata
520 stranica u boji, tvrdi uvez

Knjiga iz tiska izlazi uskoro, a točno vrijeme bit će objavljeno.

Ovo je III. izdanje, potpuno prerađeno i jako prošireno. Knjiga je plod višegodišnjeg autorova rada na području hrvatske prirodne baštine. Ova knjiga je nastala uglavnom na terenu. Fotografije su autorove, snimljene u zadnje vrijeme digitalnom tehnikom. Sve je u ovoj knjizi plod neposrednog promatrjanja prirodnih zanimljivosti i ljepote u Hrvatskoj.

I. izdanje izašlo je pod naslovom
Vodič kroz prirodne ljepote u Hrvatskoj
Naklada 5.000 primjeraka, tiskano 2003.

II. izdanje pod istim naslovom, prošireno
Naklada 3.000 primjeraka, tiskano 2008.

Adresa:
Duga cesta III. odvojak 12, 10412 Donja Lomnica
Tel.: 01 / 621 88 72
e-mail: ekoloski.glasnik@zg.t-com.hr
ekoloski.glasnik@gmail.com

Uređeno potkrovље »Kamenitovca«

Središte aktivnosti bjelovarskoga HPD-a »Bilogora« jesu Bilogora i planinarski dom »Kamenitovac«. Proteklih godina bjelovarski su planinari temeljito obnovili potkrovљe doma te ga na godišnjoj skupštini 3. ožujka otvorili za planinarske potrebe.

Uređenje potkrovla započelo je 2009., s namjerom da se u konačnici uredi spavanaonica s kapacitetom za 40 do 50 planinara. Ministarstvu turizma predložen je program »Planinarski dom Kamenitovac – povećanje smještajnih kapaciteta«. Temeljem toga programa »Bilogori« je dosad triput dodijeljeno po 20.000 kuna potpore. Sredstva su dodijeljena u okviru programa »Zelena brazda«, kojim se potiče razvoj posebnih oblika turizma na kontinentu.

U sklopu radova zamijenjen je stari daščani pod brodskim podom s toplinskom izolacijom. Ugrađeni su novi prozori, a u samom potkrovlu izrađen je i sanitarni čvor. Donacijom je pribavljeno 40 madraci i pokrivača. U prizemlju doma postavljeni su cipelari sa sobnim papučama za preobuvanje, da se potkrovje ne bi oštećivalo planinarskim cipelama i unošenjem nečistoće.

Dom je prije imao samo desetak kreveta, a povećanje smještajnih kapaciteta omogućava prihvat većeg

ŽELJKO VINKOVIC

Potkrovje planinarskog doma »Kamenitovac«

broja planinara. Osim planinarima, mogućnost smještaja u ovom dijelu Bilogore bit će omogućen i biciklistima, lovcima, udrugama vinogradara, vinara i voćara te svima drugima koji posjećuju Bilogoru.

Željko Vinković

PLANINARSKI PUTOVI

Stazama velebitskih heroja

Početkom veljače održan je u prostorijama Parka prirode »Velebit« u Gospiću sastanak predstavnika Hrvatskoga centra za razminiranje, podružnice Karlovac, Udruge veterana specijalne policije »Alfa«, HPS-a, NP-a »Paklenica«, PP-a »Velebit«, Kluba pustolovnih sportova »Multisport« i Turističke agencije »Rizvan City«. Cilj sastanka bio je dogovor o cjelovitijem razminiranju planinarskih staza na području južnog Velebita, za koje postoji veliko zanimanje turističkih, planinarskih, pustolovnih i drugih udruga. Budući da je na tom području tijekom Domovinskog rata bila bojišnica te da je naša najveća planina i u tome ratu bila čvrst bedem obrane Hrvatske, pokrenuta je inicijativa da se napravi memorijalna staza pod nazivom »Staza Domovinskog rata« ili »Staza velebitskih heroja«, od Tulovih greda do Panosa, u dužini od 100 kilometara. Iskoristile bi se postojeće planinarske staze, koje su dijelom razminirane, ali je od mina potrebno očistiti još neka mjesta. U razgovorima, uz projekciju analize zemljovida cijelog područja, utvrđeno je još nekoliko neriješenih mesta

te je zaključeno da se do ljeta prikupe podaci od svih hrvatskih vojnih i policijskih postrojbi koje su bile na tom području, kao i od vojske protivničke strane. Dogovoren je da se u suradnji s NP-om »Paklenica« i PP-om »Velebit« utvrdi trasa memorijalne staze te potom uputi zahtjev Hrvatskom centru za razminiranje.

Kao što je poznato, u tom dijelu Velebita već se više godina održavaju memorijalni pohodi specijalne policije – od Svetog Roka preko Liščanih bunara do Libinja, planinara – od Svetog Roka preko Liščanih bunara, Dušica, Svetog brda do Bunovca, Modriča ili Selina pod nazivom »Tragom zbjega žitelja lovinačkog kraja«, zatim međunarodna utrka Hrvatske vojske od Rizvanuše do vrha Visočice, a sličan je i planinarski pohod pod nazivom »Tragom prvog izleta Gospićana na Velebit«. Dijelom toga područja organizira se i pustolovna utrka dužine 100 kilometara. Konačan je cilj da se osmisli dobra mogućnost izletničkog obilaska južnog Velebita i izvede projekt koji će, osim memorijalnog i povijesnog, imati i veliko turističko značenje.

Tomislav Čanić

14. Zimski uspon na Bjelolasicu

HPD »Bijele stijene« iz Mrkoplja organizirao je u veljači 14. Zimski uspon na Bjelolasicu, s posjetom najvišem vrhu Gorskega kotara Kuli (1534 m). Riječ je o akciji u sklopu manifestacije »Memorijal mira – 26 smrznutih partizana«.

Pohod je ove godine održan 16. veljače, tjedan dana ranije od prvobitno najavljenog termina, kako se ne bi ometalo održavanje Europskog prvenstva šumara u nordijskom skijanju na Vrbovskoj poljani. Iz Begova Razdolja je prema Bjelolasici, nakon pozdravnog govora predsjednika društva domaćina Rajka Mamule, krenulo više od 250 planinara. Išli su cestom do Vrbovske poljane (oko 6 km), gdje im je bio priređen topli čaj za okrjepu.

Na usponu se skupilo šaroliko društvo planinarki i planinara iz svih krajeva Hrvatske te gosti iz Slovenije. Od Vrbovske poljane nastavili su uskom prtinom po snijegu visine 1,5 do 2 m do vrha. Na najstrmijem dijelu uspona vrijedni članovi HGSS Stanice Delnice postavili su rukohvat. Vrijeme je bilo oblačno i toplo, ugodno za hodanje, osim na vršnom grebenu gdje su planinare dočekale gusta magla i bura, pa je tako izostao inače prekrasan vidik. Većina planinara koji su krenuli iz Begova Razdolja stigla je na vrh Bjelolasice. Uspon je trajao 5 do 7 h.

U krčmi »Gorje« bio je za sve sudionike osiguran ručak i piće. Dojmovi i komentari bili su pozitivni, puni hvale za organizaciju. Ovim se putem zahvaljujemo svim sudionicima pohoda koji se nisu bojali goranske zime i snijega, općini Mrkopalj na finansijskoj pomoći, članovima delničke stanice HGSS-a, krčmi »Gorje« iz Begova Razdolja, lovniku Šumarije Mrkopalj Slavenu Šerceru te svima drugima koji su na bilo koji način pridonijeli ovom pohodu.

Valter Kanjer

Na vrhu Bjelolasice, u magli i snijegu

Izvješće predsjednika HPD-a »Sokolovac« Antuna Lovrića na godišnjoj skupštini

Skupština HPD-a »Sokolovac«

U subotu 19. siječnja 2013. požeški HPD »Sokolovac« održao je redovnu godišnju skupštinu. Održana je u svečanoj atmosferi kao uvodni događaj proslave 115. obljetnice organiziranog planinarstva u Požegi. Bila je to prigoda da se prisutni članovi i gosti prisjetе požeškog velikana i duhovnog plemenitaša Julija Kempfa, koji je utemeljio podružnicu HPD-a u Požegi.

Prigodnim izlaganjem na Skupštini pod simboličnim naslovom »Mojih 16 godina predsjednikovanja u HPD-u 'Sokolovac'« prisutnima se obratio dr. Antun Lovrić. Najnaglašeniji dio njegova izlaganja bio je osvrta na nesmiljenu borbu za očuvanje planinarskog doma »Lapjak« u Velikoj od nakane njegovog otuđenja, a zatim obnovu, koja je i sada u tijeku i u koju je dosad uloženo više od milijun kuna.

Slijedila su izvješća tajnika, pročelnika Gospodarskog odbora i blagajnika, a potom je predstavljen plan društvenih aktivnosti u 2013. Glavno je obilježje godišnjeg plana program nastavka obnove doma »Lapjak« ili mogućnost njegova davanja u podzakup, a možda i predaja u vlasništvo Gradu Požegi.

U programu obilježavanja 115. obljetnice planinarstva u Požegi središnje mjesto pripada tiskanju monografije »Požeško planinarstvo« (1898. – 2013.) autora dr. Antuna Lovrića, čija se promocija očekuje tijekom jeseni. Planirana je i svečana akademija te Planinarski tjedan HPD-a »Sokolovac«.

Budući da je ovo bila izborna skupština, izabrano je novo vodstvo Društva. Za predsjednika je ponovno izabran dr. Lovrić, a za dopredsjednika Mišo Doboš. Odbornici su Marija Samardžija, Marina Maras, Ana Pirović, Helena Faler, Srećko Hmura, Drago Mikel, Darko Majski, Vinko Benić, Antun Petrović, Branko

Bartolović, Matej Lončarević, Ivan Šimunović, Frano Barišić, Zdenko Miletić i Predrag Livak.

Priznanje »Sokolovca« nazvano diploma »Stjepan Lovrić« dodijeljena je iznimno radišnom članu Miši Dobošu. Nakon skupštine i svečane večere, požeški su planinari druženje nastavili društvenom veselicom.

Ana Pirović

Planinarski savez Herceg-Bosne obilježio 120. obljetnicu organiziranog planinarstva u BiH

U povodu 120. obljetnice organiziranog planinarstva u Bosni i Hercegovini, Planinarski savez Herceg-Bosne (PS HB) samostalno je za svoje članove 15. prosinca 2012. organizirao svečanu akademiju u Hrvatskom domu »Herceg Stjepan Kosača« u Mostaru. Tom prigodom dodijeljene su spomen-diplome svim planinarskim društvima – članicama PS HB-a, a također i spomen-diplome (96) zaslужnim planinarama za njihov doprinos uspješnom radu i afirmaciji planinarstva u PS HB-u.

Prigodni referat održao je Dražen Pažin, predsjednik PS HB-a, koji je istaknuo da PS HB sada ima 30 registriranih planinarskih društava s ukupno oko 1500 planinara, te naveo uspjehe i zasluge hrvatskih planinara i njihovih društava u povijesti BiH-planinarstva, a posebno PS HB-a od utemeljenja do današnjih dana. Među uspjesima najznačajniji su: omasovljenje članstva i utemeljenje novih planinarskih društava, izgradnja više od 20 planinarskih domova i skloništa, usponi na najviše vrhove Europe i Afrike, usponi u austrijskim i švicarskim Alpama te na vrh Elbrusa, uspješna orga-

nizacija tečajeva GSS-a i uspostava njegovih stanica, školovanje kadrova, organizacija Dana planinara Herceg-Bosne i drugi masovni planinarski susreti na planinama BiH i Hrvatske.

Također je navedeno da je PS HB slijednik tradicije HPD-a u BiH, kao i Bosansko-hercegovačkoga turističkoga kluba utemeljenog 1892., te da su Hrvati u daytonskoj BiH utemeljili svoj Planinarski savez Herceg-Bosne dana 19. prosinca 1995. U cijelom tom razdoblju hrvatski planinari daju svoj doprinos bosansko-hercegovačkom planinarstvu. Ipak, izraženo je žaljenje što još nije došlo do dogovora o utemeljenju Planinarskog saveza BiH, koji nije niti registriran, a predstavlja samo bošnjačka planinarska društva. Na obilježavanje 120. obljetnice planinarstva u BiH koje je organizirao taj Savez bili su pozvani planinarski savezi iz susjednih država, no uopće nisu bili pozivani predstavnici PS HB-a i Planinarskog saveza Republike Srpske. Iako je takav način rada razočarao sve nazočne na svečanoj akademiji, to ih ipak nije omelo da uz prigodne pjesme i veselje na domjenku obilježe veliku obljetnicu planinarstva u BiH.

Dražen Pažin

Skupština »Raduše« u Uskoplju

Na Svijećnicu 2. veljače održana je u prostorijama HKD-a »Napredak« u Uskoplju (BiH) skupština mjesne Planinarske udruge »Raduša«. Na početku skupštine predsjednik Stipo Martinović-Lehić pozdravio je goste i nazočne članove, a zatim su razmatrana izvješća o radu, novčanom poslovanju, pothvatima i propustima u prošloj godini.

Obilježavanje 120. obljetnice planinarstva u BiH u organizaciji Planinarskog saveza Herceg-Bosne

Članovi Planinarske udruge »Raduša« na izletu

Istaknuto je, ne bez ponosa, da je ova udruga, iako u velikoj oskudici, izgradila dva planinarska doma, jedan na obronku Raduše na Zekinoj gradi, a drugi na Rađovini podno planine Vranice. Oba su na vrlo pristupačnim mjestima, u lijepom i privlačnom okolišu.

S velikim je zadovoljstvom primljen podatak da su uskopaljski planinari do sada redovito sudjelovali na svim planinarskim susretima i okupljanjima u Herceg-Bosni i Hrvatskoj. Istodobno su uspjeli urediti okoliš domova, povećati smještajni prostor za posjetitelje, izgraditi drvarnicu za ogrjev, markirati planinarske staze i dr.

Na skupštini su razmatrani mnogi prijedlozi. Vrlo je zanimljiv prijedlog da se razmotri ostvarenje veće suradnje i uzajamne razmjene gostovanja, ponajprije s društvima s mora i iz ravnicaških krajeva. Na odobravanje je naišao i prijedlog da se u zimskoj sezoni na Zekinoj gradi ugoste skijaši s Raduše. Planinari su svjesni da radi ostvarenja ove zamisli treba posjetiteljima i široj javnosti otkrivati ljepote zavičajnih planina, posebno raskošnu prirodu i ljepotu Vranice. Svi su izrazili zadovoljstvo što će se u tekućoj godini višestruko povećati djelovanje članova »Raduše«, a izražena je potreba da se kod mlađih razvija smisao i ljubav za planinarstvo te da ih se putem češćih jednodnevnih izleta privuče u Društvo. Skup je završen u vedrom ozračju, s nadom da će tekuća godina biti okrunjena lijepim i ugodnim druženjem planinara iz svih mjesta Herceg-Bosne i Hrvatske.

Pero Lučić

Prva čazmanska planinarska metlarska zabava

PD »Garjavica« iz Čazme organizirala je 16. veljače svoju prvu planinarsku metlarsku zabavu. Bila je to prilika planinarima da upoznaju zanimljivosti čazmanskog kraja te da se gosti i domaćini zajedno provesele

na zabavi na imanju obitelji Salaj u Grabovnici pokraj Čazme. Na mjesto okupljanja stiglo je više od 130 planinara iz planinarskih društva iz Zagreba, Zaprešića, Svetе Nedjelje, Bjelovara, Pakraca, Kutjeva, Kutine, Novske, Lipika, Tuzle i Visokog (BiH). Najbrojnija je bila skupina planinara iz HPD-a Željezničar iz Zagreba.

Nakon pića dobrodošlice i slasnih zalogaja okupljene planinare pozdravili su gradonačelnik Čazme Dinko Pirak, predsjednik PD-a »Garjavica« Franjo Jagatić i vlasnik imanja Zlatko Salaj. Čazmanski planinar Mato Paranos pročitao je dvije pjesme, a zatim se pošlo na obilazak predviđenog kružnog puta. Budući da je bilo i starijih planinara, kao i onih sa slabijom kondicijom, formirane su dvije grupe - jedna koja je autobusom obišla znamenitosti Čazme i druga koja je krenula na izlet šetnicom po zapadnim obroncima Moslavačke gore.

Uzvodno uz potok Grabovnicu čekala nas je prva atrakcija - stanište dabrova i šumarak koji oni »sređuju« svojim snažnim zubima. Sljedeća zanimljivost bila je vodenica iz 1907. u selu Vučani. Slijedio je uspon uz kljeti i vinograde do prostranog vidikovca, gdje su nas domaćini već čekali s ukusnim čajem i kuhanim vinom. U Donjem Mikloušu u tradicionalnoj moslavačkoj kući koju je obnovila obitelj Tonković sa zanimanjem smo promatrali kako baka radi na tkalačkom stanu. Na jednom proširenom mjestu u šumi, na improviziranoj pozornici - srušenom deblu - ugodno nas je iznenadio planinar Mirko Krušić, izrecitiravši nam svoju pjesmu o gorskom vuku. Pod dojmom tih dirljivih stihova stigli smo na brdo Sv. Vid, gdje se nalazi crkva iz 1768., zaštićeni spomenik kulture. Naša zadnja razgledna postaja bilo je izletište Zmajevog gnijezda, uređeno u stilu tradicijske moslavačke kuće okruženo uređenim vinogradima.

Nakon četiri sata zanimljive i lagane šetnje stigli smo ponovno na imanje obitelji Salaj, gdje su nas domaćini dočekali odličnim moslavačkim gulašom, pečenim šaranom i finim krafnama, a Moslavina bend je svirkom zagrijavao atmosferu, pa su zainteresirani polaznici Visokog brezoučilišta brzo savladali tehniku izrade metli »moslavačkih brezovača« uz pomoć glavnog moderatora (»dekana«) Ivice Mataića i njegovih pomagača. Približno 60 polaznika brezoučilišta je dobilo prigodne diplome, a metlice koje su izradili su im ostale kao suveniri. Prema programu, većina se planinara maskirala te uz ples i ugodno druženje vrijeme je prebrzo prošlo, pa nismo stigli otplesati čuveni »ples s metlom«, jer je slijedilo još jedno iznenađenje. Vlasnik imanja Zlatko Salaj darovao nam je dodatne trenutke veselja, osvjetljivši imanje lampicama iz čuvene Božićne bajke.

Zahvaljujemo i čestitamo mlađom društvu na uspješno organiziranom izletu i vrlo dobro pripremljenoj metlarskoj zabavi u čazmanskom kraju.

Božena Kralj-Vrsalović

KALENDAR AKCIJA

- 7. 4.** **60. obljetnica HPD-a Jelengrad, Kutina**
Pl. dom Moslavačka Slatina
HPD Jelengrad, Kutina
Ladislav Jurinjak, 044/679-059, 098/456-226
- 7. 4.** **Tradicionalni uspon na Zarin**
Škamnica
PD Škamnica, Brinje
Gojko Crnković, 098/92-33-626,
gc66698@gmail.com
- 7. 4.** **Svi na Japetić**
Samoborsko gorje: Japetić
HPD Japetić, Samobor
info@hpd-japetic.hr
- 7. 4.** **Uspon na Stražišće**
Obod - Velji Do - Stražišće
HPD Dubrovnik, Dubrovnik
hpd-dubrovnik@hotmail.com
HPD Dubrovnik, 099/80-92-264
- 13. 4.** **Tragom prvog izleta HPD-a Sisak**
Hrastovica
HPD Sisak, Sisak
Marija Medved, 098/465-726
Ljubica Matijašević, 091/56-32-075
- 13. 4.** **Hodanjem k zdravlju**
Vinica: Duga Resa - Vinica - pl. dom Kalvarija
PD Dubovac, Karlovac
Robert Lemić, 098/169-67-70
Dubravka Smrdelj, 098/337-253,
dubravka.smrdelj@gmail.com
- 14. - 22. 4.** **Festival planinarstva**
Mosor, Omiška Dinara i grad Omiš
PD Imber, Omiš
- 14. 4.** **Planinarski put po Ravnoj gori**
Ravna gora
PD Ravna gora, Varaždin
Zlatko Smerke, 091/58-27-673
Marijan Fabeta, 098/98-21-800
- 14. 4.** **Planinarski pohod »Od Ivane do Tadije«**
Dilj gora, pl. dom »Đuro Pilar«
PD Dilj gora, Slavonski Brod
Marica Petričević, 091/54-32-089
Mijo Šoš, 035/265-439, 099/87-59-455,
- 20. - 21. 4. Obilazak Jaskanskog planinarskog puta**
Samoborsko i Žumberačko gorje
HPD Jastrebarsko, Jastrebarsko
Igor Plantaš, 099/31-17-659
Roland Vučinić, 095/86-08-068
- 20. 4.** **21. Rusov pohod**
Medvednica: Bliznec - Njivice - Hunjka - Sljeme - pl. dom Runolist, Pile - Hunjka - Sljeme - Runolist
PD Ericsson - Nikola Tesla, Zagreb
Damir Kuzmanić, 091/52-92-075,
damir.kuzmanic@zg.t-com.hr
- 21. 4.** **Obilazak Podunavskog pješačkog puta**
Aljmaš - Erdut
HPD Zanatlija, Osijek
Marijan Špiranec, 091/54-09-548
- 21. 4.** **Dan PD-a Tuhobić**
Pl. kuća Zamost
PD Tuhobić, Rijeka
Damir Konestra, 098/338-005,
1komus@gmail.com
- 21. 4.** **Pohod Dragojinom stazom na Okić**
Samoborsko gorje, Okić
HPD Željezničar, Zagreb
Zvonko Filipović, 098/250-991,
zfilipovic@mips.com.hr
- 21. 4.** **Obilazak Planinarsko-ekološkog puta**
Ante Frua
Šibenik - pl. kuća Ćićo - Orlovača
PD Kamenar, Šibenik
Branko Borak, 098/16-77-643
- 21. 4.** **16. proljeće na Bilogori**
Bilogora, pl. dom Kamenitovac
HPD Bilogora, Bjelovar
Željko Vinković, 098/449-989,
zeljko.vinkovic@bj.t-com.hr
Đuro Gustović, 043/231-025, 099/195-14-66
- 21. 4.** **Eko akcija**
Samoborsko gorje: Mala Rakovica, potok Jarek
HPD Japetić, Samobor
info@hpd-japetic.hr
- 21. 4.** **Oda proljeću**
Omiška Dinara
PD Imber, Omiš
Miomir Fistanić, 091/53-71-042
Zvonimir Kujundžić, 091/51-11-059
- 21. 4.** **XIV. pohod Liječničkom planinarskom stazom**
Medvednica: Gračani - Brestovac - Snopljak
PK Hrvatskog lječničkog zbora, Zagreb
Berislav Banek, 091/50-90-396
- 21. 4.** **Proljetni pohod Vinica – Martinščak**
Vinica – pl. dom Mladen Polović
HPD Vinica, Duga Resa
Antun Goldašić, 099/40-40-743

26. - 28. 4. Dan planinara Dalmacije	Solin - Blaca PD Sveti Jure, Solin pdsvetijure@gmail.com Davor Mikas, 091/53-81-020 Antonio Živaljić, 091/43-81-020	1. 5. Pohod povodom međunarodnog praznika rada Rijeka - Kablari - Ronjgi PD Transverzalac, Rijeka Radivoje Mitrović, 098/17-04-152, mitrovic.radivoj@gmail.com
27. - 28. 4. Pohod na planinarski put Maslina	Iž - Kornati HPD Platak, Rijeka Josip Jurasić, 098/849-508	1. - 5. 5. Prvovibanjski pohod po Mljetu Pomena – Polače, NP Mljet PD Mljet, Govedari Marin Perković, 098/542-100, 095/51-91-450
27. 4. Dan PD-a Željezničar Gospic	Baške Oštarije, pl. kuća Vila Velebita PD Željezničar, Gospic Tomislav Čanić, 098/96-10-042 Josip Brozičević, 098/799-540	4. 5. Dan medvjedeg luka Bijeli potoci, Kamensko PD Mrsinj, Korenica pdmrchin@gmail.com Marijana Nahod, 091/56-74-329, 099/51-41-105 Petar Čalić, 099/51-38-041
27. 4. 10. Long Walk Day	Brseč - Skitača PD Skitaci, Labin	4. 5. 3. Grobnik trekking Grobničke Alpe, Dražice - pl. dom Hahlić PD Obruč, Jelenje Dejan Ljubas, 098/505-560 Vedran Stipić, 091/72-61-938
27. 4. 100 žena na Klek	Klek PD Dubovac, Karlovac Mira Valio, 091/455-02-40, mira.valio@ka.t-com.hr	5. 5. Pohod na Troglav Pl. dom Sv. Jakov, Ravno Vrdovo PD Sveti Jakov, Bitelić Mirko Hrgović, 091/89-48-291 Dražan Buljan, 095/91-00-777
28. 4. Dan PD-a Brezovica	Brezovica, pl. kuća Ačkova hiža PD Brezovica, Petrovsko Mladen Sitar, 098/94-74-111 Ivica Hršak, 091/51-59-399	5. 5. 17. međunarodni dan pješačenja Gračišće, staza sv. Šimuna PD Pazinka, Pazin Vladimir Fornažar, 099/62-46-221
1. 5. Pohod »Hodit, čakulat i Dobrinjštinu upoznat	Otok Krk, Dobrinj PD Obzova, Krk Katica Dunato, 091/52-83-017, katrica.dunato@gmail.com France Chopinet, 099/67-65-339, France_chopinet@yahoo.com	11. 5. Obilazak Belišćanskog planinarskog puta Belišće, obala rijeke Drave HPD Belišće, Belišće Zdenko Kovač, 098/464-968 Mila Andrić, 098/93-79-960
1. 5. Otvorenje sezone dežurstva u Carevoj kući	Velebit, Begovača, Careva kuća PD Gromovača, Otočac Ante Plavčić, 098/97-57-564	12. 5. Pohod od Lujzijane do Karoline Skrad – Skradski vrh – Kicljeve jame – Javorova kosa – Stara Sušica – Ravna Gora PD Višnjevica, Ravna Gora Goran Belobrajdić, 091/51-16-278
1. 5. Prvovibansko druženje na Strahinjčici	Strahinjčica, pl. kuća PD Strahinjčica, Krapina Biserka Bajcer, 091/576-50-56 Josip Zubić, 098/460-444	12. 5. Obilazak Našičkog planinarskog puta Krndija PD Krndija, Našice pldr.krndija@gmail.com Stjepan Mravljić, 091/93-61-702 Branko Budimir, 099/81-00-050
1. 5. 16. pohod planinarskim putom VRA Bljesak	Novsko brdo, planinarski put VRA Bljesak PD Zmajevac, Novska Davor Augustin, 098/285-004, davor.augustin@gmail.com	18.-19.5. Pohod slavonskim Planinama, dionica Dilj Dilj gora Slavonski planinarski savez slavonski.planinari@gmail.com Otmar Tosenberger, 091/18-14-119

Hrvatski planinarski savez
PD »Dubovac« Karlovac

DANI HRVATSKIH PLANINARA

pod visokim pokroviteljstvom predsjednika RH dr. Ive Josipovića

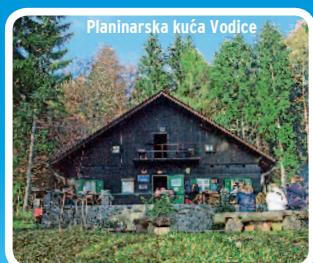
**planinarska kuća VODICE, Žumberak
25. i 26. svibnja 2013.**

Subota 25. svibnja

- 8-10 h Okupljanje u Sošicama
9-10 h Polasci na organizirane izlete:
– Sveti Gera – Boljara – Vodice (lakša, 5 h)
– Sveti Gera – Ravna gora – Vodice (teža, 6 h)
– Jazovka – Sopotski slap – Vodice (2 h)
– Pliješ (40 min) i Ječmište (po najavi)
17.00 h Svečanost otvorenja, Vodice
– Nastup grupe „Strings“, Karlovac
– Druženje uz logorsku vatu i tamburaše
KUD-a »Sveta Anak
23.30 h Ponoćni uspon na Pliješ

Nedjelja 26. svibnja

- 8-10 h Okupljanje u Sošicama
Polasci na organizirane izlete:
– Pliješ, panoramska staza (1h)
– Pliješ i Ječmište, panoramska staza (5 h)
– Jazovka – Sopotski slap – Vodice (2 h)
– Sveti Gera (po najavi)
14.00 h Svečanost zatvaranja

INTERSPORT

INFO

www.hps.hr i www.pd-dubovac.hr

Vitomir Murganić 091 13 33 331, e-mail: vmurganic@gmail.com
Dubravka Smerdelj 098 337 253, e-mail: dubravka.smerdelj@gmail.com

w w w . i g l u s p o r t . h r

SEZONSKO
SNIZENJE